

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

Інститут інформатики і радіоелектроніки
Факультет комп'ютерних наук та технологій
(повне найменування інституту, назва факультету)

кафедра системного аналізу та обчислювальної математики
(повне найменування кафедри)

Пояснювальна записка

до дипломного проєкту (роботи)

бакалавр

(ступінь вищої освіти)

на тему: ФОРМАЛІЗАЦІЯ ОЦІНКИ ВИННОГО ДЛЯ ПРОДУКЦІЙНОЇ
СИСТЕМИ ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ У СУДІ

Виконав: студент(ка) 4 курсу, групи КНТ-818сп

Спеціальності 124 Системний аналіз

(код і найменування спеціальності)

Освітня програма (спеціалізація)

«Інтелектуальні технології та

прийняття рішень в складних системах»

Студент Москалюк В.В.

(прізвище та ініціали)

Керівник Терещенко Е.В.

(прізвище та ініціали)

Рецензент Шишканова А.А.

(прізвище та ініціали)

2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»
(повне найменування закладу вищої освіти)

Інститут, факультет Інститут інформатики і радіоелектроніки, факультет комп'ютерних наук та технологій

Кафедра системного аналізу та обчислювальної математики

Ступінь вищої освіти бакалавр

Спеціальність 124 Системний аналіз
(код і найменування)

Освітня програма (спеціалізація) «Інтелектуальні технології та прийняття рішень в складних системах»
(назва освітньої програми (спеціалізації))

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
Проф. Корніч Г.В.

« 07 » серпня 2021 року

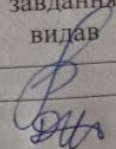

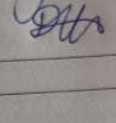
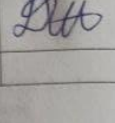
ЗАВДАННЯ

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЄКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТА(КИ)

Москалюка Владислава Володимировича
(прізвище, ім'я, по батькові)

- Тема проєкту (роботи) ФОРМАЛІЗАЦІЯ ОЦІНКИ ВИННОГО ДЛЯ ПРОДУКЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ У СУДІ
керівник проєкту (роботи) Терещенко Єліна Валентинівна, к.ф.-м.н., доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
затверджені наказом закладу вищої освіти від «26» травня 2021 року №215
- Строк подання студентом проєкту (роботи) 26 травня 2021 року
- Вихідні дані до проєкту (роботи) судові вироки з бази Єдиного реєстру судових справ
- Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Особа винного у судовому розгляді. Продукційна система підтримки прийняття рішень у суді. Продукційна система оцінки винного
- Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

6. Консультанти розділів проєкту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	прийняв виконане завдання
1-3	Терещенко Е.В., доцент		
нормоконт роль	Ширококоряд Д.В., ст. викладач		

7. Дата видачі завдання «01» березня 2021 року.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

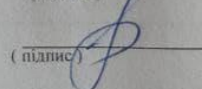
№ з/п	Назва етапів дипломного проєкту (роботи)	Строк виконання етапів проєкту (роботи)	
1	Вибір теми, постановка завдання	1 тиждень	
2	Аналіз предметної області, робота з першоджерелами	2 тиждень	
3	Розробка розділів	3-4 тиждень	
4	Оформлення пояснювальної записки дипломної роботи	7 тиждень	
5	Розробка слайдів презентації Захист випускної роботи	8 тиждень	
6			
7			
8			

Студент(ка)

(підпис)

В.В. Москалюк
(прізвище та ініціали)

Керівник проєкту (роботи)

(підпис)

Е.В. Терещенко
(прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

ПЗ: с.74, рис. 15 ., табл.1, дод. 1, джерел 19.

ЯКІСНА ЗМІННА, ВІДНОШЕННЯ ПОРЯДКУ, ЛІНГВІСТИЧНА ЗМІННА, ФУНКЦІЯ НАЛЕЖНОСТІ, СИСТЕМА ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ, ПРОДУКЦІЙНА СИСТЕМА, ANFIS.

Об'єкт дослідження – оцінка винного у судочинстві.

Предмет дослідження – формалізація процесу оцінки винного у судочинстві.

Мета роботи – визначити спосіб побудови функції приналежності оцінки винного для продукційної системи підтримки прийняття рішень у суді.

Методи теорії відношень, нечіткого логічного виведення.

Результати. Запропоновано три варіанти визначення функції приналежності оцінки винного для продукційної системи підтримки прийняття рішень у суді. Проведено експерименти для порівняння ефективності запропонованих варіантів визначення функції приналежності. Зроблено висновки.

Висновки. Результати експерименту показали, що найкращу точність визначення вироку отримано за допомогою системи нечіткого виведення, що складається з двох етапів розрахунків. На першому етапі побудовано систему нечіткого виведення по визначенню оцінки винного на базі правил нечіткого виведення за алгоритмом Сугено. Отримана оцінка є вхідною змінною для другого етапу. Найбільшу помилку навчання отримуємо у варіанті з відсутньою змінною оцінки особи винного. Найкращим варіантом є застосування експертно побудованої бази нечітких продукційних правил системи нечіткого виведення.

Галузь використання – створення систем підтримки прийняття рішень у суді.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
Розділ 1. Особа винного у судовому розгляді	8
1.1 Оцінка особи винного у судовому розгляді.....	8
1.2 Особливості правничої мови	12
1.3 Структура документу вироку	19
1.4 Висновки за Розділом 1.....	22
РОЗДІЛ 2 ПРОДУКЦІЙНА СИСТЕМА ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ У СУДІ.....	23
2.1 Продукційні системи нечіткого виведення.....	23
2.2 Система підтримки прийняття рішень у суді на основі нечіткої логіки	25
2.3 Побудова функцій належності лінгвістичної змінної за вербальним описом.....	28
2.4 Побудова лінгвістичної змінної <i>Personality</i>	31
2.5 Висновки за Розділом 2.....	32
РОЗДІЛ 3 ПРОДУКЦІЙНА СИСТЕМА ОЦІНКИ ВИННОГО	33
3.1 Формування навчальної вибірки ІСППР у судах	33
3.2 Побудова моделі «Характеристика особи винного»	37
3.3 Побудова продукційних систем нечіткого виведення за алгоритмом Sugeno	39
3.3.1 Експеримент 1	40
3.3.2 Експеримент 2	45
3.3.3 Експеримент 3	46
3.3.4 Експеримент 4	47
3.5. Аналіз отриманих результатів та висновки	48
ВИСНОВОК	Error! Bookmark not defined.
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ.....	51
ДОДАТОК А Справи з Єдиного судового реєстру.....	54

ВСТУП

Інформаційна трансформація суспільства ставить задачі та надає можливості розвитку нових та традиційних галузей. Розвиток хмарних технологій, великі сховища даних, глобалізація інформаційних програм дозволяє розглядати нові джерела інформації та ресурси глобальної світової інформаційної спільноти. Це в свою чергу є викликом до розвитку існуючих та створення нових концепцій по видобуванню, обробці та застосуванню знань. В цьому процесі базовим є семантичне структурування контенту, створення глобальних галузевих онтологій. Наприклад, Semantic web від World Wide Web Consortium (www.w3.org) концепція мережі, у якій кожен ресурс містить опис для автоматичної комп'ютерної інтерпретації, приміром, у форматі RDF. Або створення Global Ontology by Concept Mapping Using Wikipedia Thesaurus [1].

Традиційно судочинство є галуззю, що складно формалізує діяльність із-за безпрецедентного впливу на суспільство та політичну стабільність, впливу на життя окремої людини, поєднання великого різноманіття функцій та задач, людського фактору при прийнятті рішень. Великий об'єм законодавчих документів, документів певних справ, оперативної роботи, що супроводжується стрімким документообігом потребують створення інформаційних систем з широкою функціональністю для правової галузі. В Україні створено Єдиний реєстр судових справ [1], підсистему "Електронний суд", що забезпечує обмін процесуальними документами в електронному форматі між учасниками судового процесу, формалізовано процедури документообігу [2].

Широке застосування інформаційних систем веде до зростання обсягів інформації і підвищує необхідність в використанні аналітичних систем для

підтримки людської діяльності по здобуттю знань з накопиченої інформації, роблячи актуальною задачу розробки спеціалізованих методик та програмних інструментів. Впровадження у судову практику систем підтримки прийняття судових рішень є актуальним напрямом розвитку автоматизації рутинних моментів судової практики.

РОЗДІЛ 1 ОСОБА ВИННОГО У СУДОВОМУ РОЗГЛЯДІ

1.1 Оцінка особи винного у судовому розгляді

Особа винного є однією з центральних тем в кримінальній науці. Особистість визначає причини і умови вчинення злочину. Оцінка особистості винного належить до найбільш складних в кримінальному праві та кримінології. Ця тема є актуальною в умовах зростання злочинності, яке обумовлено впливом особистісних факторів, тобто тим, як особистість реагує на соціально-економічні умови суспільства. Згідно міжнародно-правовим стандартам профілактика виникнення злочинів можлива, якщо увагу дослідників буде сконцентровано на особу винного, що дозволить індивідуалізувати кримінальну відповідальність та покарання. В резолюції Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1990 "Про основні засади поводження з ув'язненими" підкреслюється, що правильна політика попередження злочинності та боротьби з нею має важливе значення для успішного планування економічного і соціального розвитку [3].

Одним з важливих напрямків боротьби зі злочинністю є призначення винному покарання та інших заходів кримінально-правового характеру, які відповідно до принципу справедливості, повинні відповідати характеру і ступеню суспільної небезпеки злочину, обставинам його вчинення і особи винного [4]. Принцип справедливості виступає свого роду еталоном пропорційності в кримінальному праві, який забезпечує індивідуалізацію кримінальної відповідальності. Кримінальне законодавство не використовує поняття індивідуалізації кримінальної відповідальності і покарання. Проте справедливість призначеного покарання або звільнення від нього багато в чому залежить від правильного обліку судом особи винного. Особистість винного підлягає врахуванню при призначенні покарання, застосуванні умовного засудження, вирішенні питань звільнення від кримінальної

відповідальності і покарання. Необхідно відзначити, що диференціація і індивідуалізація передбачає необхідність врахування на законодавчому та правозастосовній рівнях ступеня суспільної небезпеки як діяння, так і винного.

Індивідуалізація кримінальної відповідальності й покарання створюють передумови для врахування індивідуальних рис вчинення злочинну й своєрідності особи винного при призначенні покарання.

Досягнення цілей покарання неможливо без врахування особи винного. Така мета покарання як відновлення соціальної справедливості вимагає і обліку суспільної небезпеки особистості злочинця. Для реалізації цілей покарання, пов'язаних з виправленням засудженого і запобіганням вчиненню нових злочинів, необхідно говорити про особистості винного в ширшому сенсі і розглядати її як носія певних характеристик, які слід враховувати для досягнення цілей покарання.

Проблема особистості винного розглядалася провідними вченими і криміналістами.

Проблема обмеженості об'єктивності судових рішень підіймалась ще у 1963 р. в роботі Кларка «The Limits of Judicial Objectivity», який вказував на основне правило прийняття судових рішень: “Government of laws, and not of men”[5]. Але досягти бездоганного виконання такого правила неможливо за рядом причин, однією з яких є невизначеність багатьох юридичних понять. Це знаходить підтвердження в тому факті, що Європейський суд, зважаючи на багатогранність поняття «справедливість» у рішеннях національних судів, не визначає критеріїв справедливого судового розгляду, а наводить натомість у своїх рішеннях лише приблизний їх перелік з урахуванням положень ст. 6 «Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод» [6].

Підхід до визначення нечіткого поняття «справедливий суд» був запропонований, зокрема в роботі Тобота Ю. А. [7], де за критерій справедливого судового розгляду приймалось поняття «неупередженість», що позначає однакове ставлення суду до сторін спору, вирішення його без надання переваг одній зі сторін, тобто «нейтральність» суду. При цьому кожен

суддя має своє уявлення про справедливість. Як зазначає В. Ладиченко [8], справедливість не стільки теоретично усвідомлюється, скільки інтуїтивно сприймається, інколи з підсвідомим її розумінням: люди ніби виважують правильність того чи іншого акту судової влади на «внутрішніх вагах» справедливості.

Формалізація процесу прийняття судових рішень потребує таких наукових методів, які б забезпечували можливість по вхідним даним, які зібрані під час слідства та досудового розслідування, запропонувати на розгляд судді варіант вироку, який сформульований мовою предметної галузі та є однаковим для всіх судів країни. В монографії Дядькина Д. С. [9] розроблено алгоритмічний підхід до визначення вироку за нормами законодавства. Він виступає за розробку більш формального підходу при визначенні міри покарання та зменшення частки, яка визначається на угляд судді. Автор демонструє на прикладі оцінки соціальної небезпеки злочину можливості формального підходу, застосовуючи нечітке логічне виведення.

Незважаючи на значну увагу до цієї проблеми, окремі її положення до теперішнього часу не отримали розробки і потребують подальшого дослідження. Не визначено конкретне поняття "особистість винного"; не закріплено поняття "індивідуалізації кримінальної відповідальності і покарання"; не встановлені кримінологічні особливості особистості винного на рубежі XX-XXI століть; не закріплений вік, з якого не настає кримінальна відповідальність; не визначено поняття осудності, а також критерії та ознаки осудності; не регламентований.

Питання надання права суду визначати тривалість випробувального терміну при умовно-достроковому звільненні з урахуванням обставин, що характеризують особу засудженого в процесі виконання покарання і т.д.

Існуючий в даний час рівень розробки проблеми особистості винного в злочині і її значення для встановлення меж відповідальності потребує суттєвого підвищення.

Особа винного повинна визначатися як особистість людини, яка скоїла злочин внаслідок властивих йому криміногенних якостей, психологічних особливостей, антигромадських поглядів і їх реалізацією в конкретній життєвій ситуації. У найбільш повному вигляді "особистість винного" існує в момент скоєння злочину. Вона формується до скоєння злочину, конституюється в момент його вчинення, існує при призначенні покарання, застосування умовного засудження та звільнення від кримінальної відповідальності і покарання, будучи передумовою повторення злочину.

2. Принцип диференціації та індивідуалізації кримінальної відповідальності" індивідуалізацію кримінальної відповідальності і покарання як принцип кримінальної відповідальності, поряд з принципом диференціації кримінальної відповідальності і покарання.

3. У кримінальному законі особу винного виступає як критерій диференціації та індивідуалізації кримінальної відповідальності і покарання при: а) звільнення від кримінальної відповідальності; б) призначення покарання; в) застосування умовного засудження; г) застосування інших заходів кримінально-правового характеру; д) звільнення від покарання.

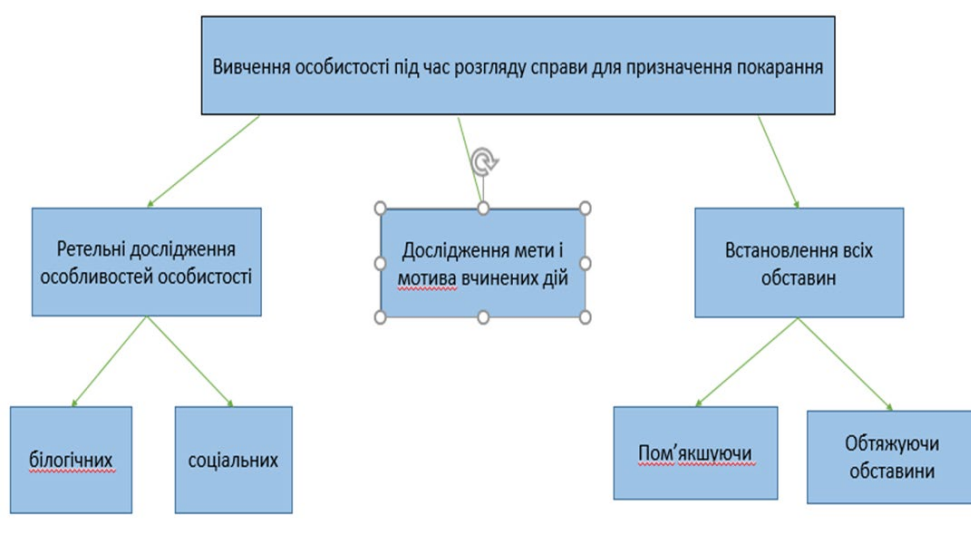

Рисунок 1.1 – Дерево цілей Вивчення особистості у судочинстві

1.2 Особливості правничої мови

До лексичного складу правничої мови окрім загальноповживаних слів природньої мови спілкування входять правові терміни, правова номенклатура (зокрема, назви нормативно-правових актів, державних органів, посадових осіб, державних нагород (наприклад, Конституція України, Закон України «Про вищу освіту»), правова аббревіатура, загальноповживані слова, що набувають спеціального значення у нормативно-правових актах, слова, що не є правовими термінами, однак несуть зміст саме у відповідному нормативно-правовому акті, тобто юридично значущі ознаки; професійний сленг, спеціальні терміни, що є термінами інших галузей (економічної, технічної) [10].

Правова термінологія – це сукупність правових термінів, які використовують у правничій мові. Правовий термін – слово чи словосполучення, яке є узагальненим найменуванням певного правового поняття. До ознак правового терміну належать: 1) однозначність – правовий термін має позначати лише одне правове поняття, а останньому має відповідати лише один правовий термін; 2) системність – певне значення правового терміна зафіксоване і підтримується саме у цій системі; 3) дефінітивність – правовий термін має формально обов’язкове чи доктринальне визначення; 4) сфера застосування правового терміну – мови правотворчості, правотлумачення, правозастосування, правореалізації, професійна правнича мова та мова правознавства.

Правова терміносистема – це система правових термінів, що використовуються у певній нормативно-правовій галузі, інституті чи певному джерелі права або у відповідній правовій теорії. Правова терміносистема формується на основі системи понять; терміни згруповані на основі

системності джерела права, нормативно-правового інституту чи нормативно-правової галузі або відповідної теорії (науки). Наприклад, терміносистему цивільно-правової галузі загалом (або певного цивільно-правового інституту) утворюють терміни джерел цивільного права. Водночас ці терміни утворюють терміносистему науки цивільного права. Терміносистема ж загальної теорії права утворена як термінами, котрі використовуються у терміносистемах різних нормативно-правових галузей системи джерел права (скажімо, «договір», «злочин», «суд»), так і суто науковими («надгалузевими», «загальногалузевими») термінами («правосвідомість», «джерело права» та ін.). Внутрішній склад правових терміносистем охоплює: а) правові терміни ядра; б) правові терміни центру та в) правові терміни периферії. Перші – це основні правові терміни, які позначають ключові поняття терміносистеми. (Наприклад, у цивільно-правовому інституті зобов'язального права такими термінами можна вважати: «зобов'язання», «сторони зобов'язання», «виконання зобов'язання», «забезпечення виконання зобов'язання», «завдаток», «застава», «гарантія», «порука».) Другі – це такі правові терміни, які позначають поняття, що конкретизують і розвивають ключові поняття терміносистеми. (Скажімо, у зазначеному інституті такими термінами є: «третья особа у зобов'язанні», «заміна боржника у зобов'язанні», «строк виконання зобов'язання», «солідарне виконання зобов'язання».) Нарешті, треті – це правові терміни або інші складові правової лексики, які слугують для логічного поєднання та підкреслення певних відтінків значень термінів ядра та центру. У спеціальних мовознавчих дослідженнях правової термінології встановлено, що ядром правової термінології є прості питомо українські правові терміни, утворені шляхом термінологізації загальноживаних слів (наприклад, «право», «закон», «суд»). На сьогодні, згідно з такими дослідженнями, 70% правової термінології становлять складені правові терміни, утворені за моделлю «прикметник + іменник» [11]. У складі правових терміносистем, крім питомих українських термінів, є також запозичені терміни та кальковані терміни. З-поміж перших переважають

запозичення з класичних мов (латинської, грецької). Адже відповідні латинські та грецькі терміноелементи слугують для утворення правових термінів в усіх індоєвропейських мовах (наприклад, «кримінальний», «цивільний»). Простежується тенденція поступової заміни запозичених і калькованих термінів на питомі українські. Склад терміносистем міжнародних договорів має свої особливості, порівняно з терміносистемами нормативноправових актів, галузей чи інститутів. Адже такі договори укладають переважно англійською мовою і потім перекладають українською мовою. У міжнародних договорах значна частина термінів є інтернаціональними, тобто такими, що походять з латинської чи грецької мов і запозичуються у різні мови («денонсація», «ратифікація»). Правові терміни можна класифікувати за юридично значущими критеріями, зокрема а) за галуззю використання та б) за ступенем конкретності. За першим критерієм юридичні терміни можна поділити на нормативно-правові та доктринальні (найменування правових понять, що використовуються у правознавстві). Наприклад, нормативним є правовий термін «договір», а науковим – «алеаторний договір». За ступенем конкретності правові терміни поділяють на однозначні (ті, що отримали дефініцію, яка закріпила значення терміна) та неоднозначні (тобто такі, що потребують тлумачення чи конкретизації; йдеться насамперед про найменування оцінювальних правових понять). Наприклад, однозначним можна вважати правовий термін «правочин» (правова дефініція якого міститься у частині першій ст. 202 Цивільного кодексу України), а таким, що потребує конкретизації, – термін «істотна шкода». Крім того, правові терміни можна класифікувати і за певними мовними критеріями. А саме: за походженням та за мовною структурою. За походженням їх, як зазначалось, поділяють на: а) створені засобами української мови (наприклад, «злочин»); б) запозичені чи скальковані з інших мов (наприклад, «алібі»); в) комплексні («презумпція батьківства»). За мовною структурою правові терміни є: а) простими (коли вони складаються з одного слова, наприклад, «суд»); б) складними – складаються з одного слова,

утвореного шляхом складання слів чи складання основ (наприклад, «векселедавець») та в) складеними (термінологічні сполучення), які утворені з двох і більше слів (наприклад, «залишення позовної заяви без розгляду»).

Правова дефініція – це логічно і граматично завершене судження, в якому розкрито зміст правового поняття через зазначення його суттєвих юридично значущих ознак. Для правових дефініцій притаманні як загальні ознаки дефініцій, так і спеціальні юридичні ознаки. До ознак правової дефініції можна віднести такі: 1) її зміст містить найважливіші юридично значущі ознаки чи ознаку визначуваного поняття; 2) двочленна структура – визначуване поняття та його ознаки; 3) форма викладу правової дефініції не уніфікована; 4) може мати невизначену кількість застосувань; 5) існує можливість надання правовій дефініції загальнообов'язкового характеру через її закріплення в юридичному акті. Спеціалізовані правові дефініції закріплюють те значення терміну, в якому його застосовують у конкретному нормативно-правовому акті. Наприклад, поняття «компетентний суд» у ст. 2 Закону України «Про третейські суди» має таке визначення: «місцевий загальний суд чи місцевий господарський суд за місцем розгляду справи третейським судом». Зазвичай, сфера застосування нормативних правових дефініцій чітко визначена у правових нормах. Не можна свавільно і необґрунтовано поширювати галузеву, інституційну чи спеціалізовану дефініцію на інші нормативно-правові галузі, інститути чи джерела права (лише за винятком тих ситуацій, коли аргументовано застосовують аналогію закону чи аналогію права).

Правнича стилістика визначається сукупністю мовних стилів, які використовують у мовах правотворчості, правотлумачення, правозастосування, правореалізації, професійній правничій мові та у мові правничої доктрини, а також вчення про стилістичну диференціацію й організацію мови права, особливості функціонування та способи використання мовних засобів у правничій діяльності. Правнича стилістика визначає лексичний склад, фразеологію, семантику, морфологію, синтаксис,

граматику мови права не в статиці, а в динаміці, а саме: особливості відбору й використання лексичних, морфологічних, синтаксичних та інших засобів у кожному функційному різновиді мови права. У другому значенні правнича стилістика пов'язана з дослідженнями стилістичних особливостей мови права у різних комунікативних ситуаціях, спрямована на розроблення певних рекомендацій щодо використання мовних одиниць залежно від мети і змісту правничої комунікації [12]. Мовознавчий підхід до дослідження використання мовних засобів у різних комунікативних ситуаціях відрізняється від правознавчого підходу. Перший полягає у виокремленні функційних стилів мови, зокрема офіційно-ділового, публіцистичного, наукового, розмовного, художнього. Функційний стиль при цьому розглядають як історично сформований різновид мови, якому властиві специфічний склад, характер сполучення та закономірності вживання мовних засобів. У мовознавчому підході поняття правничого стилю немає. Натомість йдеться про юридичний жанр офіційноділового стилю. Тобто правнича стилістика, згідно з мовознавчим підходом, обмежена офіційно-діловим стилем, зокрема, такими його підстилями, як законодавчий (мовне оформлення нормативних актів), дипломатичний (оформлення документів у міждержавних відносинах), та адміністративноканцелярський (використовують у професійно-виробничій сфері, правових відносинах, діловодстві). Окремі мовознавці ведуть мову ще й про судовий підстиль офіційно-ділового стилю. Згідно ж із правознавчим підходом поняття юридичної стилістики мало би охопити різні функційні напрями правничої мови, а саме: мову правотворчості, мову правозастосовування, мову правотлумачення, мову правореалізації, професійну правничу мову та мову правничої науки.

Особливості мови правотворчості: 1) зобов'язальноприписувальний характер нормативноправових актів (наприклад, «ніхто не може нести відповідальності за діяння, які на момент їх вчинення не були злочинами»); 2) низький ступінь спеціалізації мови, правові терміни утворені з загальноживаних слів (наприклад, «право», «самоврядування»); 3) уникають

повторів, багатослівності, які призводять до неоднозначного тлумачення нормативно-правових приписів; 4) поширене вживання абстрактних понять (наприклад, «народ України», «громадяни», «держава», «влада»); 5) у мові правотворчості вживають слова, що позначають оцінювальні поняття (наприклад, «істотна шкода»); 6) сферою функціонування цієї мови є центральна, відомча, місцева та локальна правотворчість, а також договірна правотворчість; 7) у мові правотворчості переважають мовно-стилістичні засоби офіційно-ділового стилю, але можуть бути використані і мовно-стилістичні засоби публіцистичного та наукового стилю; при цьому чим вища юридична сила нормативно-правового акта, тим більш прийнятним і допустимим є використання менш формальних мовно-стилістичних засобів (наприклад, «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю» (ст. 3 Конституції України))[13].

Особливості мови правотлумачення: 1) поєднання офіційно-ділового та наукового стилю, які використовують у мовах правотворчості, правозастосування та правничої науки; 2) сферою її застосування є офіційна, а також доктринальна правотлумачна діяльність; 3) за потреби можуть використовувати мовні засоби наукового стилю (наприклад, при застосуванні мовознавчого способу тлумачення нормативно-правового припису), а мову правотворчості застосовують, цитуючи нормативно-правові приписи, які потрібно витлумачити; 4) об'єктивність викладу досягається відсутністю емоційної складової, структурованістю та логічністю викладеного матеріалу; 5) вживання слів чи термінів, котрі конкретизують зміст оцінювальних понять; 6) безособова форма викладу думки; 7) загальноприйняті форми викладу, які є поєднанням правотворчих та правозастосовчих стандартів; 8) певне розташування структурно-композиційних частин правотлумачного акта, яке зумовлене нормативно встановленою його формою.

До особливостей мови правозастосування можна віднести: 1) відсутність емоційного забарвлення (за винятком процесуальних актів у тому

разі і у тій частині, де особа описує події у письмовій формі власноручно, і може використовувати мовні засоби розмовного чи публіцистичного стилю при такому описі); 2) використання мовних засобів у правозастосовчих актах має ґрунтуватися на засадах логічної послідовності, точності викладу, відсутності суперечностей, лаконічності; 3) припустимі повтори, кліше та стандартні мовні звороти, характерні для відповідних актів, для забезпечення зрозумілості тексту; 4) обмежене використання дієслів першої та другої особи, особових займенників; 5) більшість документів складають від третьої особи, часто за відсутності вказівки у реченні на суб'єкта дії застосовують пасивну форму викладу; 6) загальноприйняті форми викладу – правозастосовчі стандарти, які часто є результатом евфемізації (наприклад, «завдано тілесних ушкоджень», «злочин карається», «зі слів записано правильно»); 7) певне розташування структурно-композиційних частин, визначене у процесуальних кодексах та державних стандартах; 8) сферою функціонування мови правозастосовування є процесуальна діяльність суду, слідчого або інших уповноважених державою службових осіб чи органів; 9) у мові правозастосовування переважають мовно-стилістичні засоби суто офіційно-ділового стилю, але можуть бути використані і мовно-стилістичні засоби розмовного стилю (коли йдеться про трансформацію розмовного мовлення в офіційне у певних видах документів). При цьому часто доводиться цитувати акти правотворчості. Мова правореалізації втілена у правореалізаційних актах. До особливостей мови правореалізаційних актів (найпоширеніші – заяви та договори) можна віднести: 1) мова правореалізаційних актів поєднує мовні засоби мови правотворчості та мовні засоби суто офіційно-ділового стилю; 2) використання мовних засобів у правореалізаційних актах має ґрунтуватися на засадах логічної послідовності, точності викладу, відсутності суперечностей та емоційного забарвлення, лаконічності; 3) допустимі повтори, кліше та стандартні мовні звороти, характерні для відповідних актів, для забезпечення зрозумілості тексту; 4) широке використання простих поширених речень, часто ускладнених однорідними, відокремленими, вставними членами

речення; 5) частково дублюють мовні засоби мови правотворчості (у договорах, у мотивувальних частинах скарг чи інших звернень); 6) уніфікацію форми та структури забезпечено передбаченими державними стандартами реквізитами заяв і передбаченими нормативно-правовими актами структурними частинами договорів.

Особливості мови правничої науки: 1) на лексичному рівні для наукових правничих текстів властиве вживання правових термінів, а також абревіатур; подають пояснення незрозумілих термінів та запроваджують абревіатури, якщо вони не є загальновідомими; 2) вживання як нормативних, так і доктринальних правових термінів та формулювання доктринальних правових змістів; 3) на синтаксичному рівні для таких текстів характерні прості ускладнені та складні речення; 4) виклад думки переважно безособовий, позбавлений невластивого українській мові пасивного стану дієслова; 5) інтенсивне вживання деонтичних конструкцій («зобов'язаний», «повинен» тощо); 6) висновки наукового правничого тексту, які є результатом аргументації певної позиції, ґрунтуються на емпіричному матеріалі (зокрема, на правозастосовчій практиці) та містять пропозиції з покращення правового регулювання тих чи інших відносин.

1.3 Структура документу вироку

Існує нормативна форма представлення судового рішення. Вирок суду складається з вступної, мотивувальної і резолютивної частин.

У вступній частині вироку зазначається, що він постановлений іменем України, а також:

назва суду як ланки судової системи судів загальної юрисдикції;

місце і час постановлений вироку. Місцем постановлений вироку вказується населений пункт, в якому було постановлено вирок. Воно може не

збігатися з місцем розташування приміщення суду, якщо розгляд справи відбувався у виїзному судовому засіданні в іншому населеному пункті. Якщо суд перебував у нарадчій кімнаті у зв'язку із складанням вироку більше доби, датою постановлення вироку вказують день, коли вирок підписано;

склад суду, секретар судового засідання, прокурор, учасники судового розгляду (потерпілий, його представник, захисник, цивільний позивач, цивільний відповідач, їхні представники) із зазначенням прізвища та ініціалів кожного з них;

прізвище, ім'я і по батькові підсудного, рік, місяць і день його народження, місце народження і місце проживання, заняття, освіта, сімейний стан та інші відомості про особу підсудного, то мають значення для справи, наприклад, участь у бойових діях по захисту Батьківщини, інвалідність, нагороди, непогашена судимість та ін. (н. 14 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про виконання судами законодавства і постанов Пленуму з питань судового розгляду кримінальних справі постановлення вироку»);

кримінальний закон (стаття Особливої частини КК України, її частина, пункт), що передбачає злочин, у вчиненні якого обвинувачується підсудний.

У мотивувальній частині вироку суд обґрунтовує свої висновки і рішення з питань винуватості або невинуватості підсудного, юридичної кваліфікації злочину, призначення покарання або звільнення від покарання винного, підстав виправдання невинуватого, цивільного позову.

У мотивувальній частині вироку не може бути формулювань про доведеність вини інших осіб, які не є підсудними, про злочинні дії підсудного, в яких він не обвинувачується.

У виправдувальний вирок не можна включати формулювання, що ставлять під сумнів невинуватість виправданого.

Мотивувальна частина обвинувального вироку починається з формулювання обвинувачення, яке суд визнав доведеним, із зазначенням місця, часу, способу вчинення та наслідків злочину, форми вини і мотивів

злочину. Нечітке і неконкретне формулювання обвинувачення призведе до скасування вироку.

У разі, коли у вчиненні злочину визнані винними декілька осіб, у вироку необхідно сформулювати обвинувачення так, щоб були визначені роль кожного співучасника та ті дії, які він вчинив.

У мотивувальній частині вироку суд повинен навести докази, якими він обґрунтовує висновок, не обмежуючись тільки їх переліком, а розкривши зміст кожного доказу. Якщо суд не взяв до уваги інші докази, що були досліджені і суперечать його висновку, то наводяться мотиви такого рішення. В цій частині наводяться мотиви зміни обвинувачення у разі визнання частини обвинувачення необґрунтованим і підстави для цього.

У мотивувальній частині вироку суд вказує мотиви щодо кваліфікації злочину, в якому визнано винним підсудного. Якщо підсудний обвинувачувався у вчиненні декількох злочинів, що кваліфіковані за різними статтями кримінального закону, і обвинувачення у вчиненні деяких злочинів не знайшло підтвердження, суд наводить мотивування щодо визнання підсудного винним у вчиненні одних злочинів і виправданні в інших злочинах.

У мотивувальній частині вироку обґрунтовується обрання покарання підсудному. Суд вказує, які конкретні обставини свідчать про характер і ступінь небезпечності злочину, які відомості щодо особи підсудного враховуються при визначенні ним покарання.

Суд вказує обставини, що пом'якшують або обтяжують покарання. При цьому суд не вправі посилатися при обранні покарання як на обтяжуючі обставини на ті обставини, які не передбачені законом (ст. 67 КК України) [4].

У формулюваннях судового рішення міститься повна інформацію, яку було враховано судом при винесенні вироку.

В ЄДРСР реалізовано відкритий доступ до судових рішень, що дозволяє проводити аналіз колекцій документів [1].

Можна припустити, що дослідження текстів дозволить побудувати вибірку для навчання системи підтримки прийняття рішень у суді (СППР у

суді). Отже, необхідно вирішити такі завдання: обрати статтю та частини, для створення СППР у суді; обрати модель СППР; розробити структурну схему СППР; реалізувати СППР; налаштувати, для чого: створити колекцію судових вироків за певними частинами статті; розробити процедуру ініціалізації вхідних та вихідних параметрів для СППР у суді для обраної статті; провести налаштування системи.

1.4 Висновки за Розділом 1

Центральною проблемою у судочинстві є винесення спів вимірного до скоєного злочину покарання винного, що неможливо без всебічного урахування особи обвинуваченого.

Процесуальна діяльність суду традиційно потребує опрацювання великої кількості документів чинного законодавства, матеріалів справ, речових доказів, документів обміну між уповноваженими державою службовими особами, органами. Велика щільність інформаційних потоків текстової інформації потребує введення у виробничий процес не тільки інформаційних, довідкових та операційних систем підтримки, а й аналітичних.

Системи підтримки прийняття рішень у судах дозволять підвищити адекватність покарання винного, знизять суб'єктивність вироків та скоротять терміни їх винесення.

РОЗДІЛ 2 ПРОДУКЦІЙНА СИСТЕМА ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ У СУДІ

2.1 Продукційні системи нечіткого виведення

В умовах слабо структурованої чи неструктурованої інформації для прийняття рішення необхідно оперувати вербальним, якісним описом параметрів, кількісні залежності для яких виявити важко. Застосування продукційних систем нечіткого виведення дають можливість об'єднати нечіткість вхідних даних з логікою на базі нечітких продукційних правил, в яких умови і укладення сформульовані в термінах нечітких лінгвістичних висловлювань [14].

Для побудови нечіткої продукційної системи необхідно сформувати базу з узгоджених нечітких продукційних правил, які містять формалізовані знання експертів предметної області. Базовим формалізмом є поняття лінгвістичної змінної, значенням якої можуть бути слова та словосполучення спеціалізованої мови експертів. Лінгвістична змінна приймає значення з терм-множини, елементами якої є терми, що задаються нечіткою множиною з визначеною функцією належності. Традиційно лінгвістична та нечітка змінна мають такі визначення [14].

Визначення 1. Лінгвістична змінна α є кортежем $\langle \alpha, T, X, G, S \rangle$, де α - назва лінгвістичної змінної, T - терм-множина $T = \{t_z\}, z = \overline{1, |T|}$, де кожен терм t_z є нечіткою змінною, X - універсальна множина базових значень (область, в якій визначені значення лінгвістичної змінної), G - синтаксична процедура утворення нових значень лінгвістичної змінної, S - семантична процедура, що дозволяє надавати зміст новим значенням лінгвістичної змінної, які утворені процедурою G , через побудову нечіткої множини.

Визначення 2. Нечітка змінна t є кортежем $\langle t, X_t, (x, \mu(x)) \rangle$, де t - назва нечіткої змінної, X_t - область визначення нечіткої змінної, $(x, \mu(x))$ - нечітка множина на X_t .

Нечітке логічне виведення за алгоритмом Sugeno здійснюється на базі нечітких продукційних правил, вихідною змінною яких є лінійна функція $\omega_i = a_{i,0} + \sum_{k=1}^n a_{i,k} x_k$ від вхідних змінних $x_k, k = \overline{1, n}$, де ω_i - чітке значення вихідної змінної, $a_{i,0}, a_{i,k}$ - числові константи, i - номер продукційного правила. На етапі фазифікації (Fuzzification) оцінюється ступінь відповідності значення вхідних змінних до кожного з термів лінгвістичної змінної. На етапі агрегації (Aggregation) по часткових висновках визначається істинність лінгвістичного правила за допомогою нечіткої логічної операції «AND» $\mu(A \cap B) = \min\{\mu(A); \mu(B)\}$. Активізація здійснюється за два етапи. На першому етапі знаходять значення ступенів істинності $c_i, i = \overline{1, n}$ всіх часткових висновків нечітких продукційних правил методом min-активізації $\mu(y) = \min\{c; \mu(x)\}$, де $\mu(x)$ і c - відповідно функції приналежності термів лінгвістичних змінних і ступені істинності нечітких висловлювань, що утворюють відповідні висновки нечітких продукційних правил. На другому етапі для кожного з продукційних правил знаходиться чітке значення вихідної змінної ω_i . Таким чином, кожному продукційному правилу (i) ставиться у відповідність пара (c_i, ω_i) , де c_i - ступінь істинності продукційного правила, ω_i - чітке значення вихідної змінної, визначеної в підвисновку продукційного правила (i). При дефазифікації для кожної лінгвістичної змінної здійснюється перехід від дискретної множини чітких значень $\omega_i, i = \overline{1, n}$ до єдиного чіткого значення, наприклад, за формулою центроїду $y = \frac{\sum_{i=1}^n c_i * \omega_i}{\sum_{i=1}^n c_i}$, де n - кількість продукційних правил в базі.

Проблема існує у зв'язку з тим, що коректність побудови функції належності неможливо перевірити методами теорії, а перевірити її можливо тільки після розв'язування задачі. Позитивним наслідком проблеми є те, що визначення нечіткої множини не обмежує вибір виду функції належності.

Наразі методи поділяють на дві групи – прямі та непрямі. В роботі [15] систематично викладаються різні підходи та методи побудови функцій належності. Ретельно викладено приклади побудови функцій належності для метричних величин. В теорії нечітких множин накопичено багатий досвід побудови функцій належності в залежності від контексту задач. У разі невимірних понять до побудови функцій належності застосовують непрямі методи. В цьому випадку вихідна експертна інформація піддається подальшій обробці. Прикладом такої обробки є процедура нормування різновимірних ознак.

2.2 Система підтримки прийняття рішень у суді на основі нечіткої логіки

Відповідно до ст. 65 Кримінального кодексу України, суд призначає покарання у межах, установлених у санкції статті Особливої частини КК, що передбачає відповідальність за вчинений злочин, відповідно до положень Загальної частини КК, враховуючи: 1) ступінь тяжкості вчиненого злочину; 2) особу винного; 3) обставини, що пом'якшують та 4) обтяжують покарання [4]. Законодавча санкція статті враховує як кількісні показники відповідних обставин, так і якісні.

Зважаючи на це, вхідними змінними було обрано такі [16-18].

Лінгвістична змінна *Severity*, що характеризує ступінь тяжкості вчиненого злочину, приймає значення з терм –множини {невелика, середня, велика}. Ця змінна дозволяє враховувати повторність злочину, наявність минулого покарання, колективний злочин, тощо.

Лінгвістична змінна *Personality* характеризує особу винного та приймає значення з терм –множини {негативна, нейтральна, позитивна}. Дозволяє враховувати, наприклад, працевлаштування, наявність суспільно корисної діяльності, характеристику за місцем мешкання, тощо.

При побудові алгоритму призначення покарання нами були взяті зазначені в ст. 66 Кримінального кодексу України обставини, які пом'якшують покарання. Таких обставин визначено одинадцять. Необхідно зазначити, що відповідно до ч. 3 ст. 66 Кримінального кодексу України, якщо будь-яка з обставин, що пом'якшує покарання, передбачена в статті Особливої частини КК як ознака злочину, що впливає на його кваліфікацію, суд не може ще раз враховувати її при призначенні покарання як таку, що його пом'якшує [4]. Таких обставин визначено одинадцять. Для оцінки обставин, що пом'якшують покарання, було обрано лінгвістична змінна Mitigation.

Також при побудові алгоритму призначення покарання нами були взяті зазначені в ст. 67 Кримінального кодексу України обставини, які обтяжують покарання. Таких обставин визначено чотирнадцять. При призначенні покарання суд не може визнати такими, що його обтяжують, інші обставини. Якщо будь-яка з обставин, що обтяжує покарання, передбачена в статті Особливої частини КК як ознака злочину, що впливає на його кваліфікацію, суд не може ще раз враховувати її при призначенні покарання як таку, що його обтяжує [4]. Вхідна змінна для оцінки обставин, що обтяжують покарання Burden.

Лінгвістична змінна Lawyer характеризує рівень нейтральності судді та приймає значення з терм –множини {лояльний, нейтральний, суворий}. Будемо вважати, що справедливим є суддя за рівнем «нейтральний».

Суд може призначати міру покарання, складовими частинами якої є штраф, обмеження та позбавлення волі (реальне та умовне), громадські роботи. Назначимо такі вихідні змінні.

Лінгвістична змінна виходу Fine визначає розмір штрафу.

Лінгвістична змінна виходу Years визначає кількість років позбавлення волі.

Лінгвістична змінна виходу RF(Restriction of freedom) визначає рівень обмеження волі.

Лінгвістична змінна виходу Public Works - громадські роботи

Лінгвістична змінна виходу *Condition* визначає реальне або умовне введення в дію.

Для всіх вихідних лінгвістичних змінних було обрано терм-множини, що містять по три терми, які характеризують рівень реалізації {невисокий, середній, високий}.

Функції належності термів вхідних та вихідних лінгвістичних змінних визначаються експертами. Діапазони значень регулюються відповідними нормами законодавства окремо для кожної статті.

Таким чином загальна модель СППР у суді має вигляд:

$$(Fine, Years, RF, Public Works, Condition) = F(Severity, Personality, Mitigation, Burden, Lawyer), \quad (2.1)$$

де F – відповідний алгоритм нечіткого виведення.

Функції належності термів вхідних та вихідних лінгвістичних змінних визначалися на матеріалах вироків за кримінальними справами за ч.3 ст. 185 КК України. Найбільш вдалим виявилися трапецієвидні функції належності термів для вхідних змінних *Severity*, *Lawyer*, *Mitigation*, *Personality*, *Burden*.

2.3 Побудова функцій належності лінгвістичної змінної за вербальним описом

Опис особи винного є вербальною, якісною, неметричною, слабоструктурованою інформацією. Застосуємо метод побудови функції належності, розроблений у [16].

Для побудови графіка функції належності $\mu(x)$ необхідно визначитися зі шкалою осі абсцис та загальним виглядом функції. На осі абсцис відображається шкала вимірювання $x \in X$, яку побудовано відповідно до внутрішньої природи інформації. Вибір загального вигляду функції належності $\mu(x)$ та способу її побудови визначається вимогами щодо безперервності, диференційованості, монотонності функції.

Для побудови шкали вимірювання $x \in X$ необхідно визначити внутрішню природу вхідної інформації та методи її обробки. Для відображення внутрішньої структури вхідної інформації побудуємо її модель.

Будемо вважати, що вхідна інформація є вербальною та містить опис певного об'єкту α , який характеризується множиною ознак P .

Для моделювання оберемо апарат теорії графів як такий, що має найбільшу наочність. Орграф $D = (V, E)$ є множиною впорядкованих пар $E = \{(v_i, v_j) | v_i, v_j \in V, i, j = 1, |V|\}$. Орієнтоване дерево (ордерево) — ациклічний орграф H , в якому тільки одна вершина має нульову напівстепінь входу, а всі інші вершини мають напівстепінь входу один. Вершина з нульовим степенем входу є коренем дерева, вершини з нульовим напівстепенем виходу є листям. Шлях між коренем та листом є гілкою. Довжина найбільшої гілки ордерева є його висотою. Відстань від кореня до вершини визначає її рівень. Корінь має рівень нульовий. Вершини одного рівня утворюють ярус дерева.

Вхідну інформацію представимо ордеревом H : модель «ордерево H_1 висотою один» або «ордерево H_2 висотою два».

Прийmemo, що об'єкт α характеризується однією неметричною ознакою P_1 , яка може приймати k_1 значень p_{1j} , $j = \overline{1, k_1}$. В цьому випадку моделлю якісної інформації є ордерево H_1 (рис.1 а)). Перший ярус утворюють листя ордерева H_1 , які є варіантами значень p_{1j} ознаки P_1 . У другому варіанті розглянемо модель «ордерево H_2 висотою два». Приймемо, що змінна α характеризується n неметричними ознаками P_i , $i = \overline{1, n}$, що утворюють множину P , $|P| = n$. Кожна ознака P_i може приймати k_i значень p_{ij} , $j = \overline{1, k_i}$. В цьому випадку моделлю якісної інформації є ордерево H_2 висотою два (рис.2.2 б)). Кожна гілка ордерева H_2 визначає певну ознаку P_i , $i = \overline{1, n}$. Вершини, що відповідають ознакам P_i , $i = \overline{1, n}$ утворюють перший ярус. Другий ярус складають листя ордерева H_2 , які є можливими значеннями p_{ij} ознаки P_i (рис.2.2 б)).

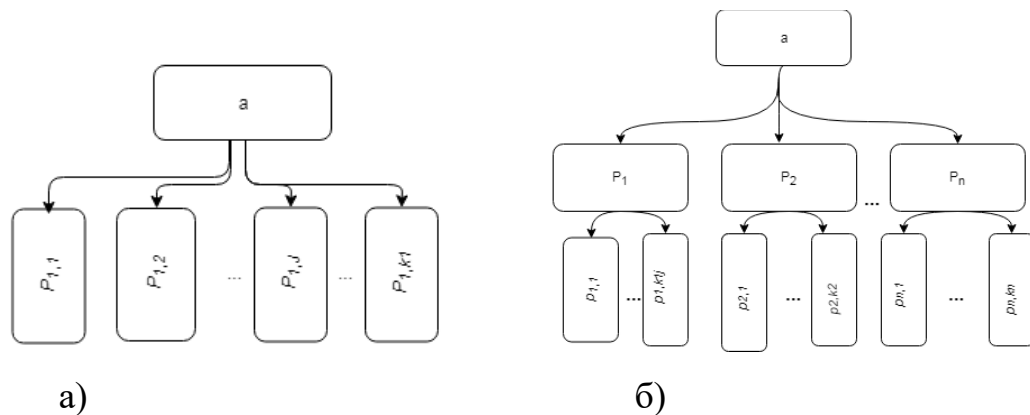

Рисунок 2.2 — Модель вхідних даних типу а) «ордерево H_1 висотою один», б) «ордерево H_2 висотою два»

Лінгвістична змінна α згідно визначенню 1 є кортежем $\langle \alpha, T, X, G, S \rangle$, таким що терм-множина $T = \{t_z\}$, $z = \overline{1, |T|}$, де кожен терм t_z є нечіткою змінною з областю визначення X_z . Приймемо за універсальну множину базових значень множину $X = X_1 = \dots = X_z$. Терми упорядковані за деяким відношенням порядку $\rho: < T, < >$ [19]. Терм із множини T є нечіткою

змінною t_z , для якої на області визначення X необхідно побудувати функцію належності $\mu_z(x)$.

Прийmemo як область визначення нечітких змінних терм-множини T множини X , яка визначається декартовим добутком неметричних ознак $X = P_1 \times P_2 \times \dots \times P_n$, $|X| = \prod_{i=1}^n k_i$: $X = \{x \mid x = (p_{1j_1}, p_{2j_2}, \dots, p_{nj_n}), 1 \leq j_i \leq k_i, i = \overline{1, n}\}$, де ознаки P_1, P_2, \dots, P_n визначаються завдяки моделі вхідних даних (рис.2.2).

Множина X є дискретною. Для її відображення на осі абсцис природно запропонувати номінальну шкалу. Номінальна шкала допускає взаємно однозначні перетворення, що зберігають відношення еквівалентності, та довільне розташування дискретних елементів $x \in X$ на осі абсцис. Довільне розташування значення x на осі абсцис не дозволяє будувати функції належності $\mu(x)$ з наперед заданими властивостями. Тому для побудови функції належності висунемо дві вимоги: 1) коректне відтворення бінарного відношення порядку $\rho: \langle T, \langle \rangle \rangle$ та 2) виконання умов монотонності функції належності $\mu_z(x)$. Для виконання цих умов упорядковуємо розташування на осі абсцис векторів множини $X = \{x \mid x = (p_{1j_1}, p_{2j_2}, \dots, p_{nj_n}), 1 \leq j_i \leq k_i, i = \overline{1, n}\}$.

Застосуємо для визначення функції належності $\mu(x_s)$, в яких $\beta_r, r = \overline{1, 7}$ - параметри, такі формули [16]:

$$\mu(x) = 1 - \beta_1 * \sum_{i=1}^n j_i * 10^{-i}, 0 \leq j_{si} \leq k_i; \quad (2.2)$$

$$\mu(x) = \begin{cases} \beta_2 + \beta_3 * \sum_{i=1}^n j_i * 10^{-i} \\ \beta_4 - \beta_5 * \sum_{i=1}^n j_i * 10^{-i} \end{cases}; \quad (2.3)$$

$$\mu(x) = \beta_6 + \beta_7 \sum_{i=1}^n j_i * 10^{-i}, 0 \leq j \leq k_i, \quad (2.4)$$

де $x = (p_{1j_1}, p_{2j_2}, \dots, p_{nj_n}), 1 \leq j_i \leq k_i, i = \overline{1, n}$ - вектор вхідних даних, $x \in X$;

j_i – порядковий номер значення ознаки i ;

j - порядковий номер значення ознаки;

k_i – кількість значень ознаки i ;

i – порядковий номер ознаки;

n – кількість ознак.

При практичному застосуванні необхідно врахувати такі особливості. Перша особливість в тому, що такі нечіткі множини є ненормованими. Для нормування функцій належності (2.2)-(2.4) вводимо коефіцієнт пропорційності, обернений до висоти відповідної нечіткої множини. Такий спосіб забезпечує загальний масштаб, коли не всі ознаки якісної змінної мають свою характеристику. Особливість друга в тому, що функція належності дискретна. Третя в тому, що для прийнятого способу не всі значення осі абсцис реалізуються у векторах. Введення ідентифікатора, що відповідає кількості можливих значень для кожної ознаки, дозволить позбутися надлишковості.

2.4 Побудова лінгвістичної змінної *Personality*

За визначенням 1 для лінгвістичної змінної *Personality* необхідно описати всі складові кортежу $\langle \alpha, T, X, G, S \rangle$, де α - назва лінгвістичної змінної, T - терм-множина $T = \{t_z\}, z = \overline{1, |T|}$, де кожен терм t_z є нечіткою змінною, X - універсальна множина базових значень (область, в якій визначені значення лінгвістичної змінної), G - синтаксична процедура утворення нових значень лінгвістичної змінної, S - семантична процедура, що дозволяє надавати зміст новим значенням лінгвістичної змінної, які утворені процедурою G , через побудову нечіткої множини.

Отже,

$$Personality = \langle Personality, \{Term = \{Negative, Norm, Positive\}, X, G, S \rangle$$

Для побудови універсальної множини X базових значень лінгвістичної змінної необхідно провести аналіз судових вироків та виокремити множину спеціалізованих термінів та загальноживаних слів, завдяки яким й будуватиметься характеристика особи винного. Певна характеристика, що складається поєднанням між собою спеціалізованих термінів та загальноживаних слів, є елементом множини області визначення лінгвістичної змінної.

Кожна з нечітких змінних *Negative, Norm, Positive* є нечіткою множиною на X з відповідною функцією належності $\mu_{Negative}(x_s)$, $\mu_{Norm}(x_s)$, $\mu_{Positive}(x_s)$.

Визначення функції належності $\mu(x)$, є нетривіальною задачею. Можливі різні варіанти їх визначення. Критерієм оптимальності обраного варіанта розрахунку

2.5 Висновки за Розділом 2

Побудова СППР у суді на базі продукційних систем нечіткого виведення дає можливість об'єднати нечіткість вхідних даних з логікою на базі нечітких продукційних правил.

Для побудови продукційної системи необхідно визначити лінгвістичні змінні, що відповідають чинникам судового вироку згідно з законодавчою базою судочинства. До таких чинників належать як кількісні характеристики злочину, так й якісні, що описуються вербально.

Необхідно провести експеримент по виборі варіанту побудови лінгвістичної змінної *Personality*, який дозволить більш точно визначати покарання для звинуваченого у судовому вирокі.

РОЗДІЛ 3_ПРОДУКЦІЙНА СИСТЕМА ОЦІНКИ ВИННОГО

3.1 Формування навчальної вибірки ІСППР у судах

Веб-сайт <http://reestr.court.gov.ua> призначено для пошуку та перегляду документів Єдиного державного реєстру судових рішень (далі – ЄДРСР).

Пошук документів виконується на сторінці "Головна".

Пошук за контекстом
Введіть фрагмент тексту судового рішення

Суд та судді

Регіон суду: Запорізька область

Найменування суду: Заводський районний суд м. Запоріжжя

Інстанція: Перша

ПІБ судді: РВ Сінельник

Судове рішення

Реєстраційний № рішення: 1-кп/332/465/20

Період ухвалення (постановлення): з 08.12.2020 по 09.12.2020

Період надходження: з 09.12.2020 по 10.12.2020

Форма судового рішення: Вирок

Судова справа

Форма судочинства: Кримінальне

Категорія справи: Кримінальні справи (до 01.01.2019)

Злочини проти громадської безпеки, Злочин

Умисне легке тілесне ушкодження

Справа №: 332/3342/20

Статуси сторін судового процесу: Фізична особа

Рисунок 3.1 – Вигляд головної сторінки сайту

У верхній частині вікна знаходиться блок "Пошук за контекстом", призначений для швидкого пошуку документа за фрагментом з тексту судового рішення.

Нижче розміщено блок для пошуку за іншими параметрами документа: судової установи та судді, судової справи та судового рішення. Користувач може проводити пошук по декількох значеннях одного параметру.

Для параметрів, що праворуч від поля вводу містять кнопку, надається можливість пошуку по множині значень. Для цього необхідно натиснути зазначену кнопку та відмітити у запропонованому списку значення для пошуку.

Наприклад:

Судова справа

Форма судочинства

Категорія справи

Господарське, Кримінальне

- Адміністративне
- Господарське
- Кримінальне
- Цивільне
- Справи про адміністративні правопорушення

Рисунок 3.2 – Можливість пошуку по множині значень

Параметри «Регіон суду» та «Найменування суду» пов'язані між собою. Поле «Найменування суду» стає доступним для вибору тільки після обрання користувачем значень у полі параметру «Регіон суду».

Параметр «Категорія справи» – шестирівневий довідник ієрархічної структури. Кожний наступний рівень довідника стає доступним для вибору тільки після виконання вибору із попереднього рівня підпорядкованості. Наприклад:

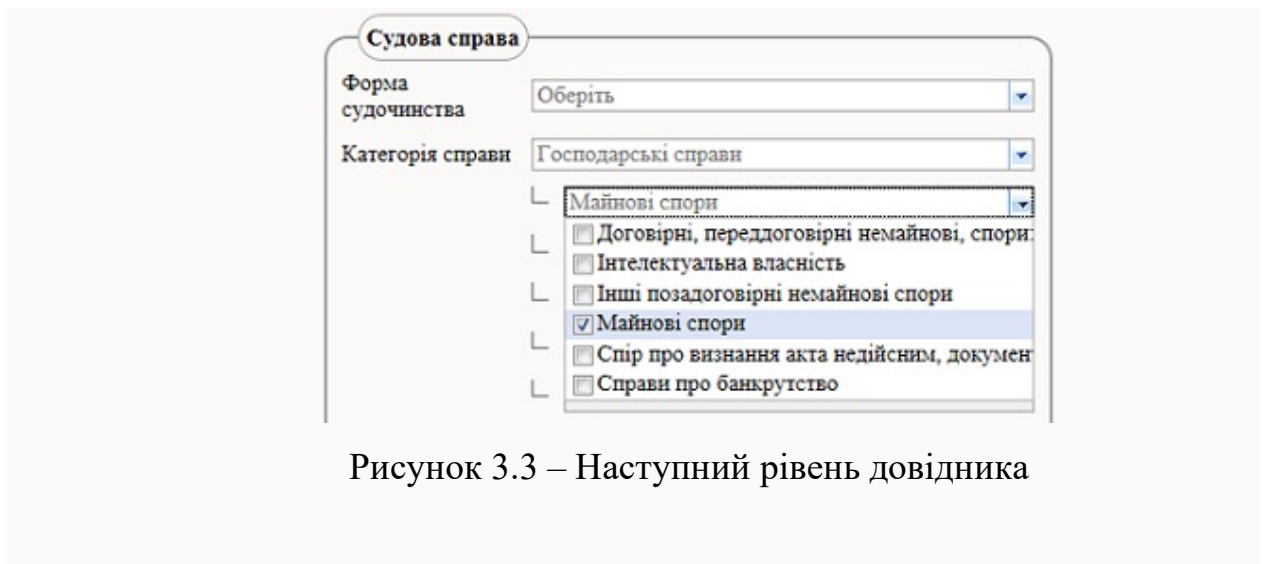

Рисунок 3.3 – Наступний рівень довідника

Після виконання пошуку у нижній частині вікна "Головна" відобразиться таблиця з переліком знайдених документів, яка містить реквізити знайдених документів.

№ рішення	Форма судового рішення	Дата ухвалення рішення	Дата набрання законної сили	Форма судочинства	№ судової справи	Назва суду	Суддя
93430153	Вирок	09.12.2020		Кримінальне	332/3342/20	Заводський районний суд м. Запоріжжя	Сінельнік Р. В.
93418996	Рішення	09.12.2020		Цивільне	332/2963/20	Заводський районний суд м. Запоріжжя	Сінельнік Р. В.
93418995	Ухвала	09.12.2020		Цивільне	332/3923/15-ц	Заводський районний суд м. Запоріжжя	Сінельнік Р. В.
93418992	Ухвала	09.12.2020	09.12.2020	Кримінальне	332/4358/19	Заводський районний суд м. Запоріжжя	Сінельнік Р. В.
93418991	Ухвала	09.12.2020	09.12.2020	Цивільне	332/4173/19	Заводський районний суд м. Запоріжжя	Сінельнік Р. В.
93418990	Рішення	09.12.2020		Цивільне	332/2237/20	Заводський районний суд м. Запоріжжя	Сінельнік Р. В.
93418989	Постанова	09.12.2020		Справи про адміністративні правопорушення	332/3149/20	Заводський районний суд м. Запоріжжя	Сінельнік Р. В.
93418987	Ухвала	09.12.2020	09.12.2020	Цивільне	332/3356/20	Заводський районний суд м. Запоріжжя	Марченко Н. В.
93418985	Рішення	09.12.2020		Цивільне	332/2236/20	Заводський районний суд м. Запоріжжя	Сінельнік Р. В.
93418983	Ухвала	09.12.2020	09.12.2020	Цивільне	332/3353/20	Заводський районний суд м. Запоріжжя	Сінельнік Р. В.
93418981	Рішення	09.12.2020		Цивільне	332/1830/20	Заводський районний суд м. Запоріжжя	Марченко Н. В.

Рисунок 3.4 – Перелік знайдених документів

Для перегляду документа необхідно натиснути на номер рішення, який у таблиці результатів пошуку надано у вигляді гіперпосилання. Відобразиться текст документа.

В судових рішеннях, що призначені для перегляду у режимі загального доступу та надходять до ЄДРСР з червня 2012 року, на фрагментах тексту, де

вказані законодавчі акти (статті, пункти законодавчих актів), встановлені гіперпосилання на інформаційно-правову електронну базу.

Перехід за вказаним гіперпосиланням дозволяє відкрити відповідний законодавчий акт на вказаних статті чи пункті в редакції, що чинна на момент ухвалення судового рішення. За правилами роботи з сайтом є обмеження.

Правила роботи з ЄДРСР.

ЄДРСР – автоматизована система збирання, зберігання, захисту, обліку, пошуку та надання електронних копій судових рішень.

До ЄДРСР вносяться судові рішення Верховного Суду України, вищих спеціалізованих, апеляційних та місцевих судів – вироки, рішення, постанови, накази, ухвали, окремі ухвали (постанови) суду, що ухвалені (постановлені) судами у кримінальних, цивільних, господарських справах, у справах адміністративної юрисдикції, у справах про адміністративні правопорушення, крім судових рішень, які містять інформацію, що є державною таємницею.

Судові рішення, внесені до ЄДРСР, є відкритими для безоплатного цілодобового доступу на офіційному веб-порталі судової влади України відповідно до Закону України «Про доступ до судових рішень» від 22.12.2005 року № 3262-IV.

База даних Реєстру (БД) містить інформацію довідкового характеру.

Будь-яка текстова, графічна або інша (аудіо та відео) інформація, представлена на офіційному веб-порталі судової влади України (крім текстів офіційних документів), захищена авторським правом. Цей захист розповсюджується на програмне забезпечення, пошукові алгоритми, оформлення та структуру сторінок, а також БД.

Забороняється при роботі з БД:

включати сторінки БД у фрейми або інші окремі сторінки на власних сайтах;

копіювати структурні елементи БД, зокрема, створювати "дзеркала";

здійснювати автоматичні або автоматизовані запити на пошук та копіювання ("викачування") БД, що можуть призвести до наслідків, передбачених розділом XVI Кримінального кодексу України (злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку).

Обмеження при роботі з БД.

Складний контекстний пошук може бути перерваний за тайм-аутом через 10 секунд. Рекомендуємо оптимізувати запит та спробувати знову звернутися до БД. Повідомлення про невдалий пошук може з'являтися під час пікового навантаження та підвищеної ділової активності.

Кількість сторінок, що відкриваються з кожної IP-адреси за певний проміжок часу обмежена. З метою запобігання перевантаження БД запитамі, система захисту БД налаштована на блокування зазначених дій. При повторних спробах перевантажити БД, доступ до БД припиняється на тривалий термін [2].

Саме ці обмеження змушують обрати напівавтоматичний шлях обробки інформації.

Виконуючи пошук складемо колекцію з 25 документів за ознаками частина 2,3 статті 185 Кримінального кодексу України, судовий вирок, рік 2020-2021.

3.2 Побудова моделі «Характеристика особи винного»

На базі отриманої колекції побудуємо модель якісної змінної α = «Характеристика особи винного».

Обираючи всі характеристики, що надавалися обвинуваченому, з урахуванням синонімів, було виокремлено множину ознак P , $|P| = 9$, за якими відбувалася оцінка. Це

$$P = \{\text{працевлаштування, характеристика сімейний стан, проживання, реєстрація, освіта, перебування на обліку, наявність зв'язків, кримінальна відповідальність, судимість}\}. \quad (3.1)$$

Побудуємо модель «Характеристика особи винного» як ордереву H_2 висотою два, виконуючи процедуру, що описано у п.2.2.(рис.8).

Рисунок 3.5 – Модель якісних даних «Характеристика особи винного»

Область визначення X нечітких змінних терм-множини

Personality визначається декартовим добутком ознак $X = P_1 \times P_2 \times \dots \times P_{10}$, потужність якої $|X| = 2 * 2 * 2 * 2 * 3 * 3 * 3 * 3 * 2 * 2 = 5184$ (рис.8).

На терм-множині *Term* існують такі відношення порядку:

«Відображати негативну характеристику»: *Negative* >

Norm > *Positive*,

«Відображати позитивну характеристику»: *Positive* > *Norm* >

Negative та часткового порядку

«Відображати нейтральну характеристику» *Norm* > *Negative* та

Norm > *Positive*.

Впорядкуємо ознаки та їх значення за важливістю їх впливу на оцінку

«Відображати негативну характеристику» винного, *Negative* >

Norm > *Positive*:

працевлаштування(так, ні)

< характеристика(позитивна, немає, негативна)

< сімейний стан(так, ні) < проживання(так, ні)

< реєстрація(так, ні) < освіта(середня, професійна, вища)

< перебування на обліку(немає, психотерапевт, нарколог)

< наявність зв'язків(громадські, немає, антигромадські)

< кримінальна відповідальність(ні, так)<судимість(ні, так)

Домінування за оцінкою «Відобразити позитивну характеристику» є інверсним до «Відобразити негативну характеристику», $Positive > Norm > Negative$.

Далі, за обраними відношеннями порядку побудуємо вектор оцінки виду (3.1) для кожної особи винного для всіх справ з колекції. Отримані дані

3.3 Побудова продукційних систем нечіткого виведення за алгоритмом Sugeno

Для побудови системи підтримки прийняття судових рішень згідно ст. 185 КК України про крадіжку як нечіткої продукційної системи обрано алгоритм Sugeno та інструмент ANFIS середовища Fuzzy Logic Toolbox MatLab. На рис.3.6 показана структура нечіткої системи нечіткого виведення Sugeno. Система складається з 4 шарів. На перший шар подаються числові значення вхідного вектору. Другий шар є шаром фазифікації, в якому модулі відтворюють нечітку функцію приналежності, для представлення вхідних значень в нечіткою множиною. Кожен модуль в цьому рівні відповідає певній нечіткій множині. Наступний шар визначає посилки нечітких правил. Кожен модуль в цьому рівні відповідає певним правилом. Кожен вузол з'єднаний з

тими вузлами першого шару, які формують передумови відповідного правила. Модулі реалізують операції «і» за допомогою мінімуму у вигляді t-норми. Четвертий шар реалізує пристрій виведення, один для кожного висновку.

Проведемо чотири експерименти.

3.3.1 Експеримент 1

У першому експерименті побудуємо нечітку продукційну систему оцінки особи винного алгоритмом Sugeno, визначивши експертно базу нечітких продукційних правил. Далі, отримані оцінки внесемо як вхідні дані для автоматично побудованої за допомогою інструменту ANFIS нечітку продукційну систему (2.1).

Побудуємо нечітку продукційну систему оцінки особи винного алгоритмом Sugeno, визначивши експертно базу нечітких продукційних правил:

$$(Personality) = SUGENO(P1, \dots, P10),$$

де *SUGENO* –алгоритм нечіткого виведення,

P1, ..., P10- вхідні дані згідно моделі (3.1).

У середовищі MatLab Fuzzy Logic Toolbox побудовано таку систему.

```
[System]
Name='Sugeno_person'
Type='sugeno'
Version=2.0
% Вхідні змінні P1-P10
NumInputs=10
NumOutputs=1
```

```
NumRules=5
AndMethod='prod'
OrMethod='probor'
ImpMethod='prod'
AggMethod='sum'
DefuzzMethod='wtaver'
    % Вхідна змінна P1
[Input1]
Name='input1'
Range=[1 2]
NumMFs=2
MF1='mf1':'trimf',[0.5834 1 1.417]
MF2='mf3':'trimf',[1.583 2 2.417]
    % Вхідна змінна P2

[Input2]
Name='input2'
Range=[1 2]
NumMFs=2
MF1='mf1':'trimf',[0.5834 1 1.417]
MF2='mf3':'trimf',[1.583 2 2.417]
    % Вхідна змінна P3

[Input3]
Name='input3'
Range=[1 2]
NumMFs=2
MF1='mf1':'trimf',[0.5834 1 1.417]
MF2='mf3':'trimf',[1.583 2 2.417]
    % Вхідна змінна P4

[Input4]
Name='input4'
Range=[1 2]
NumMFs=2
MF1='mf1':'trimf',[0.5834 1 1.417]
```

```
MF2='mf3':'trimf',[1.583 2 2.417]
    % Вхідна змінна P5
[Input5]
Name='input5'
Range=[1 3]
NumMFs=3
MF1='mf1':'trimf',[0.1668 1 1.834]
MF2='mf2':'trimf',[1.166 2 2.834]
MF3='mf3':'trimf',[2.166 3 3.834]
    % Вхідна змінна P6
[Input6]
Name='input6'
Range=[1 3]
NumMFs=3
MF1='mf1':'trimf',[0.1667 1 1.833]
MF2='mf2':'trimf',[1.167 2 2.833]
MF3='mf3':'trimf',[2.167 3 3.833]
    % Вхідна змінна P7
[Input7]
Name='input7'
Range=[1 2]
NumMFs=2
MF1='mf1':'trimf',[0.5834 1 1.417]
MF2='mf3':'trimf',[1.583 2 2.417]
    % Вхідна змінна P8
[Input8]
Name='input8'
Range=[1 2]
NumMFs=2
MF1='mf1':'trimf',[0.5834 1 1.417]
MF2='mf3':'trimf',[1.583 2 2.417]
    % Вхідна змінна P9
[Input9]
Name='input9'
Range=[1 2]
NumMFs=2
```

```

MF1='mf1':'trimf',[0.5833 1 1.417]
MF2='mf3':'trimf',[1.583 2 2.417]
    % Вхідна змінна P10
[Input10]
Name='input10'
Range=[1 2]
NumMFs=2
MF1='mf1':'trimf',[0.5834 1 1.417]
MF2='mf3':'trimf',[1.583 2 2.417]
    % Вихідна змінна Personality

[Output1]
Name='output1'
Range=[0 1]
NumMFs=3
MF1='mf1':'linear',[0 0 0 0 0 0.1 0.1 0.1 0.1 0.2 -0.5]
MF2='mf2':'constant',[1]
MF3='mf3':'linear',[0.1 0.1 0.05 0.05 0 0.15 0 0 0 0 0]
    % База продукційних правил виду «ЯКЩО Input TO output1»,

[Rules]
2 2 2 2 3 3 2 2 2 2, 3 (1) : 1
0 0 0 0 0 0 0 0 1 1, 1 (1) : 2
0 0 0 0 0 1 1 1 1 1, -3 (1) : 2
2 2 2 2 3 -1 0 0 0 0, 2 (1) : 1
2 2 0 0 0 3 0 0 0 0, -1 (1) : 1

```

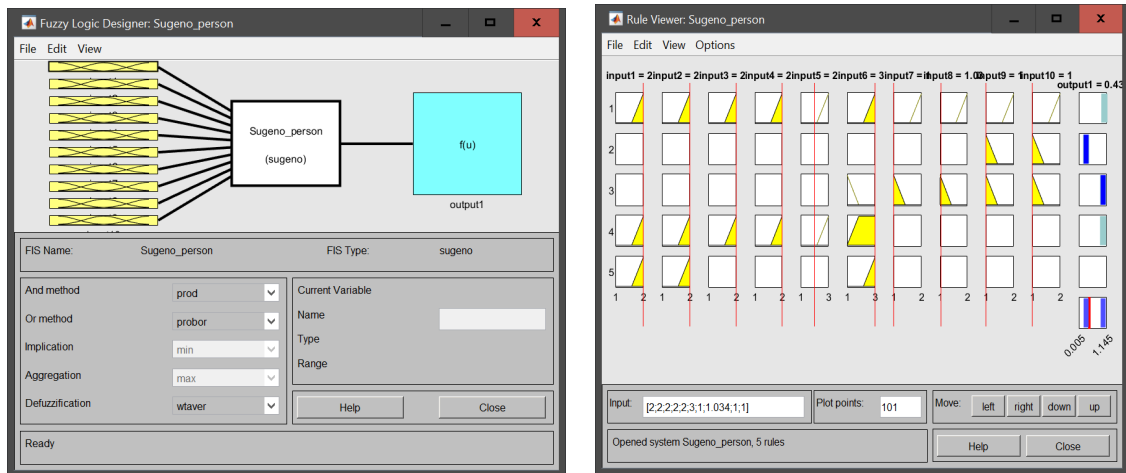

Рисунок 3.6 – Побудована система нечіткого висновку *Personality*

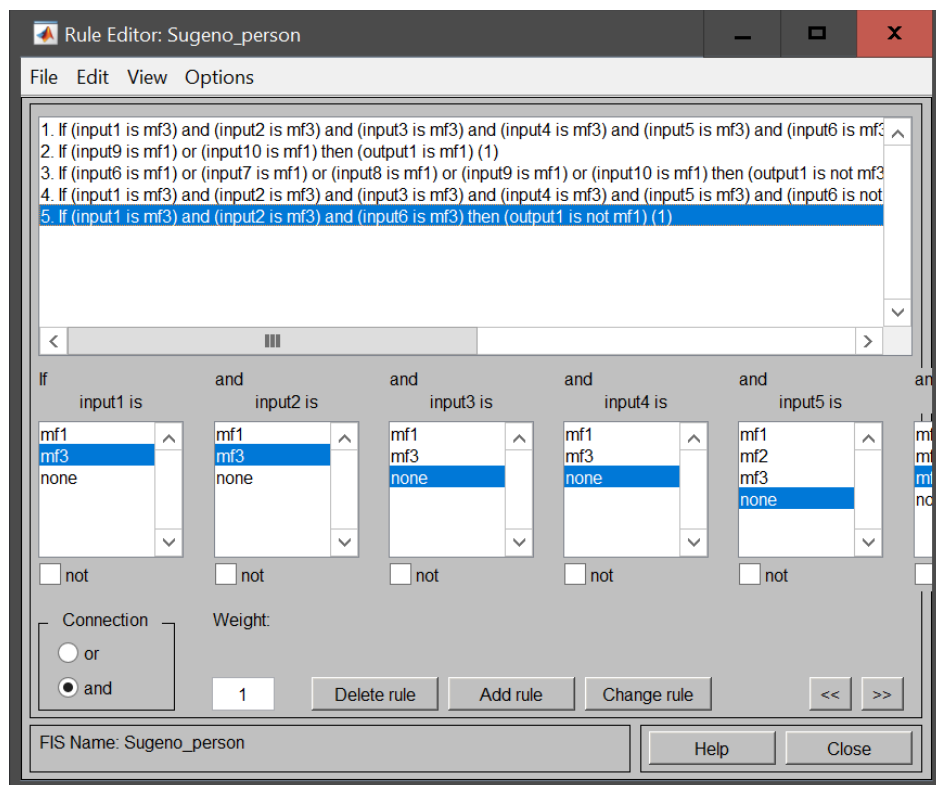

Рисунок 3.7 – База правил нечіткого виведення

Далі, отримані значення вносимо як вхідні для системи *Years1* виду

$$(Years) = SUGENO(Severity, Cash, Personality, Mitigation, Burden),$$

де SUGENO –алгоритм нечіткого виведення.

Вхідні дані формуємо за колекцією справ (ДОДАТОК А).

На базі обраної моделі за допомогою автоматизованої системи ANFIS in MATLAB проводимо налаштування нечіткої продукційної системи. Метод навчання мережі - гібридний (hybrid), який є комбінацією методу найменших квадратів і методу зменшення зворотного градієнта. На рисунку 3.2 представлено результати навчання та тестування.

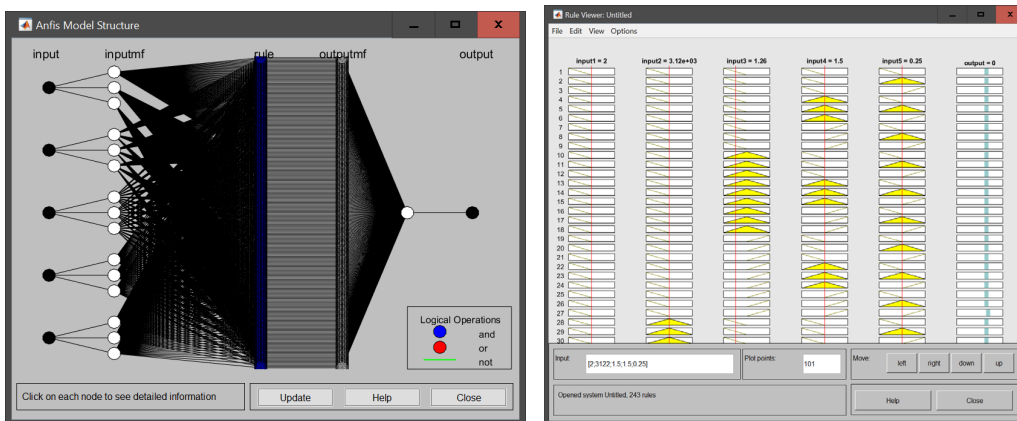

Рисунок 3.8 – Побудована система нечіткого висновку *Years1*

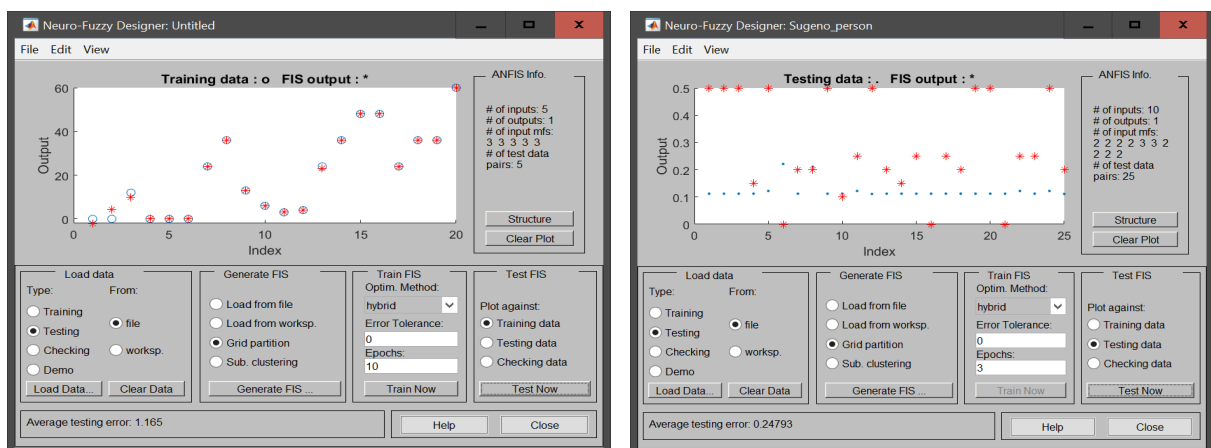

Рисунок 3.9 – Результати навчання та тестування *Years1*

3.3.2 Експеримент 2

У другому експерименті побудуємо нечітку продукційну систему *Years2* виду (2.1) за допомогою інструменту ANFIS, визначивши функції належності оцінки особи винного за формулою (2.2) -(2.4) з десятковою системою зчислення.

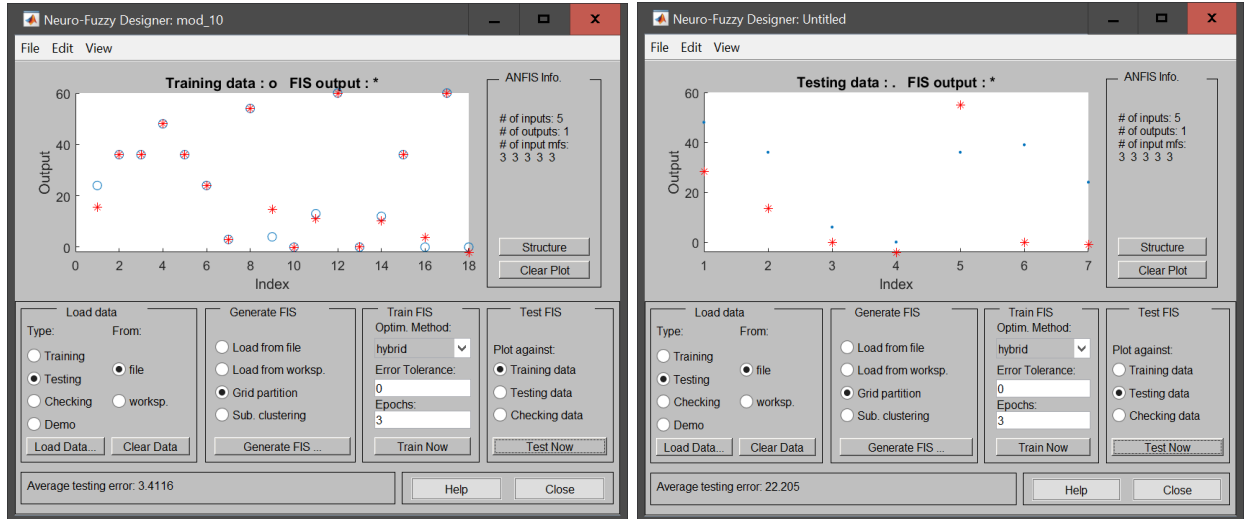

Рисунок 3.10 – Результати навчання та тестування *Years2*

3.3.3 Експеримент 3

У третьому експерименті побудуємо нечітку продукційну систему *Years3* (2.1) за допомогою інструменту ANFIS, визначивши функції належності оцінки особи винного за формулою (2.2) -(2.4), змінивши систему зчислення на трійкову.

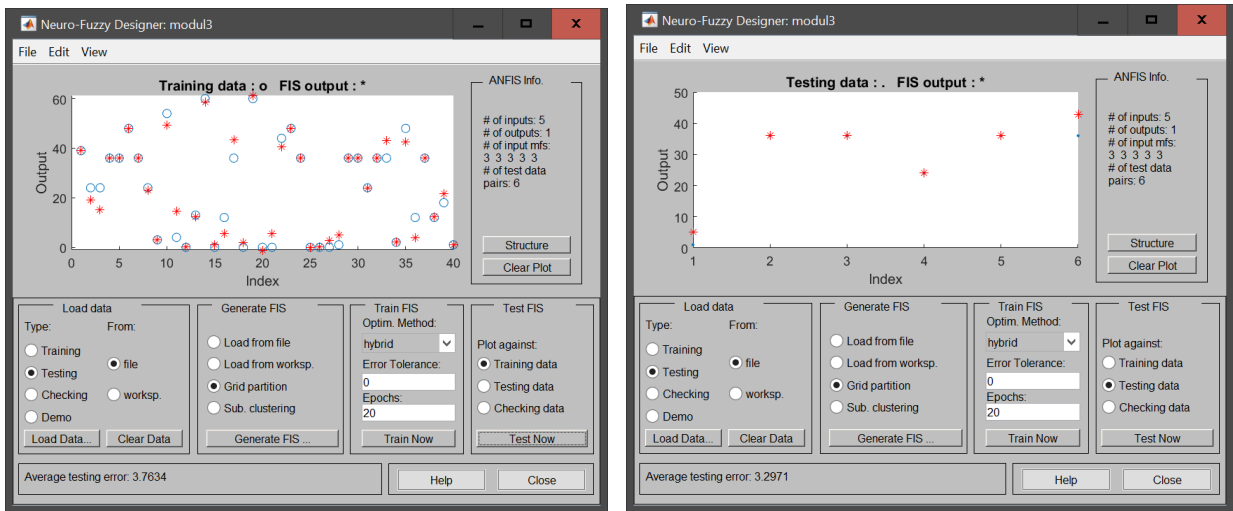

Рисунок 3.11 – Результати навчання та тестування *Years3*

3.3.4 Експеримент 4

У четвертому експерименті побудуємо нечітку продукційну систему *Years 4* (2.1) за допомогою інструменту ANFIS без врахування оцінки особи **ВИННОГО**.

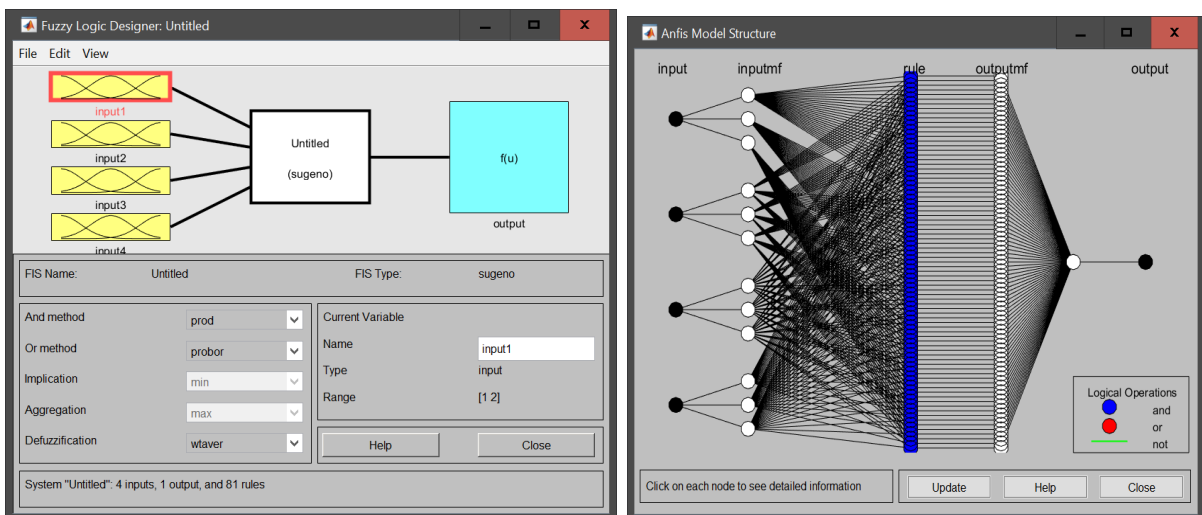

Рисунок 3.12– Побудована система нечіткого висновку *Years4*

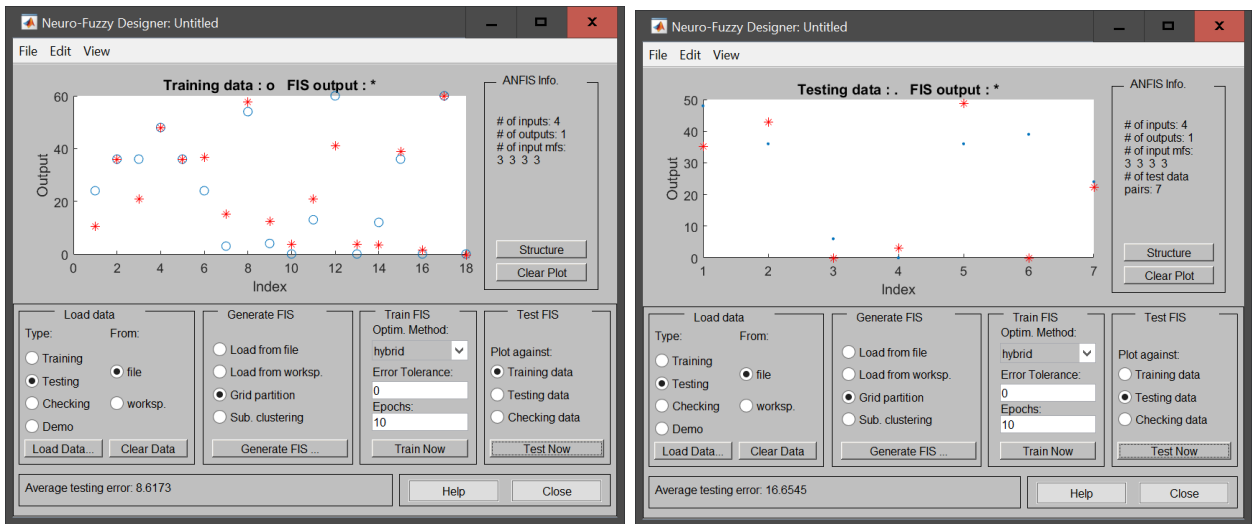

Рисунок 3.13 – Результати навчання та тестування *Years4*

3.5. Аналіз отриманих результатів та висновки

Таблиця 3.1 Порівняння результатів навчання та тестування нечітких продукційних систем *Years 1- Years 4*

	<i>Years1</i>	<i>Years2</i>	<i>Years3</i>	<i>Years4</i>
Помилка навчання, міс	1,2	3,4	3,76	8,62
Помилка тестування, міс	0,24	22,2	3,29	16,65

У табл. 3.1 наведено результати експерименту з розробленою СППР за даними вироків колекції з 45 типових справ з реєстру судових рішень в Україні (ДОДАТОК А).

Результати експерименту показали, що найкращу точність отримано за допомогою системи нечіткого виведення, що складається з двох етапів розрахунків. На першому етапі побудовано систему нечіткого виведення по експертно визначеним функціям приналежності та базі правил нечіткого виведення. А на другому етапі, побудовано систему виду (2.1). Найбільшу помилку навчання отримуємо у варіанті з відсутньою змінною оцінки особи винного.

Введення функцій належності виду 2.2-2.4 є виправданим з мінімально можливою основою системи зчислення.

Підкреслимо, що отримані результати стосуються тільки вироків без складного змісту справи, що містить посилання на інші статті КК України.

ВИСНОВКИ

Призначення покарання це доволі складний та багатоаспектний процес. Відповідно до ст. 65 Кримінального кодексу України (КК України), суд призначає покарання у межах, установлених у санкції статті Особливої частини КК, що передбачає відповідальність за вчинений злочин, відповідно до положень Загальної частини КК, враховуючи ступінь тяжкості вчиненого злочину, особу винного та обставини, що пом'якшують та обтяжують покарання. При виборі вироку суддя повинен оцінити усі елементи злочину і усі обставини його здійснення в цілях визначення міри відповідальності підсудного і призначення йому співвимірного покарання. Міра покарання в залежності від складу злочину регламентується нормами закону, що дозволяє формально визначати межі максимуму і мінімуму розміру кари. Окрім об'єктивних факторів в цьому процесі присутній і суб'єктивізм, так званий судовий угляд. Вибір виду покарання у разі, коли закон передбачає альтернативні санкції залишається за суддею. Отже, слабо формалізованою частиною вироку залишається важення обставин здійснення злочину й характеристики особи винного. При тому, що від судді не вимагається детальне коментування критеріїв оцінки, чітко регламентується необхідність досить мотивованого вибору покарання. Для уніфікації врахування пом'якшуючих та обтяжуючих обставин, особи винного цілком природно формалізувати їхні оцінки. Розробка загальної бази знань винесення вироку при всіх можливих поєднаннях різних обставин дає надію на винесення схожих вироків при схожих за складом та обставинами злочинах.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Єдиний державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua>
2. Електронний суд. Що це? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://wiki.court.gov.ua/pages/viewpage.action?pageId=6848551>.
3. Резолюція 45/111 Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1990 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_230#Text.
4. Кримінальний кодекс України | від 05.04.2001 № 2341-III (rada.gov.ua) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
5. Clark, C. E. The Limits of Judicial Objectivity [Текст] / C. E. Clark // American University. Law Review. – 1963. – V 12 (1). – P. 1–13.
6. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
7. Тобота Ю. А. Поняття та критерії «справедливого судового розгляду» у рішеннях європейського суду з прав людини [Текст] / Ю.А. Тобота // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – 2013. – №1086. – С.65-68.
8. Ладиченко В. Інституціалізація справедливості в процесі державотворення [Текст] / В. Ладиченко // Юрид. Україна. – 2006. – № 6. – С. 4–9.
9. Дядькин Д. С. Теоретические основы назначения уголовного наказания : алгоритмический подход [Текст] / Д. С. Дядькин. – Санкт-Петербург : Изд-во Р. Асланова "Юридический центр пресс", 2006. – 508 с.

10. Рабінович П. М. Правнича мова: основні складники (загальнотеоретична характеристика) [Електронний ресурс] / П. М. Рабінович, Т. І. Дудаш // Вісник Національної академії правових наук України. – 2017. – № 1 (88). – С. 17-29. – Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/vapny_2017_1_4.pdf.
11. Токарська А. С. Українська мова фахового спрямування для юристів : підручник / А. С. Токарська, І. М. Кочан. – К. : Знання, 2008. – 69 с.
12. Артикуца Н. В. Мова права у її функціональних різновидах / Н. В. Артикуца // Сьогодні українського мовного середовища / [упоряд. Л. З. Мороз] ; АПН України, Ін-т вищ. освіти, Від. теорії та методології гуманіт. освіти. – К., 2008. – С. 23–32.
13. Український центр суспільних даних [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://socialdata.org.ua/category/temi/sudochinstvo/>.
14. А.В. Нечеткое моделирование в среде MATLAB и fuzzy TECH [Текст] / А.В. Леоненков. – Санкт-Петербург: Издательство «БХВ-Петербург», 2005. – 46 с.
15. Штовба С. Д. Проектирование нечетких систем средствами Matlab [Текст] / С. Д. Штовба. – М. : Горячая линия-телеком, 2007. – 288 с.
16. Bakurova A. Fuzzy modeling of verbal information for production systems [Текст] / А. Bakurova, М. Pasichnyk, Е. Tereschenko // Innovative technologies and scientific solutions for industries. – 2019. – V. 4(10). – P. 5-13.
17. Бакурова А.В. Алгоритм Сугено у системі підтримки прийняття судових рішень / А.В. Бакурова, Е.В. Терещенко, М.С. Пасічник // Інформаційні технології та комп'ютерне моделювання: міжнародна науково-практична конференція, м.Івано-Франківськ, 14-19 травня 2018 р.: тези доповідей. – Ів.-Франківськ, 2018. – С.830-834.

18. Bakurova Anna. Production model for administration of judicial decisions in the case of theft / Anna Bakurova, Mariia Pasichnyk, Elina Tereschenko, Yurii Filei // SHS Web of Conferences. The 8th International Conference on Monitoring, Modeling & Management of Emergent Economy (M3E2 2019). Odessa, Ukraine, May 22-24, 2019. – Volume 65(2019). – P. 1–7.
19. Таран Т. А. Основы дискретной математики [Текст] / Т.А. Таран. – К., 2003. – 288 с.

ДОДАТОК А СПРАВИ З ЄДИНОГО СУДОВОГО РЕЄСТРУ

№221/8072/18

1-кп/221/153/2021

В И Р О К**ІМЕНЕМ УКРАЇНИ**

15 квітня 2021 року Волноваський районний суд Донецької області

у складі головуючого судді **Безрук Т. В.**,

за участю:

секретаря судового засідання **Чемізовій Г. О.**,

за участю прокурора **Ганзуіл М.Р., Карпової Т.Т.**,

обвинуваченого **ОСОБА_1** , ,

розглянувши у відкритому судовому засіданні в залі суду в місті Волноваха кримінальне провадження, внесене до ЄРДР № 12018050630001659 від 12.09.2018 року, за обвинуваченням:

ОСОБА_1 , **ІНФОРМАЦІЯ_1** , уродженця м.Новгородівка Донецької області, українця, громадянина України, з середньою освітою, не працюючого, одруженого, маючого на утриманні неповнолітню дитину, раніше не судимого, зареєстрованого за адресою: **АДРЕСА_1** , проживаючого за адресою: **АДРЕСА_2** ,

у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 185 КК України,

В С Т А Н О В И В:

09 вересня 2018 року, приблизно о 07.00 годині обвинувачений **ОСОБА_1** , діючи умисно, з корисливих мотивів, з метою крадіжки чужого майна, шляхом вільного доступу зайшов на подвір'я буд. **АДРЕСА_3** , звідки таємно з паркану подвір'я викрав два металевих листи вагою 52 кг, вартістю 270, 40 гривень та

вагою 72 кг, вартістю 374,40 гривень, після чого з викраденим з місця вчинення кримінального правопорушення зник, чим спричинив потерпілій ОСОБА_2 матеріальну шкоду на загальну суму 644, 80 гривень.

У судовому засіданні обвинувачений ОСОБА_1 вину свою в інкримінованому йому злочинні визнав в повному обсязі, у скоєному щиро розкався та показав про скоєння ним кримінального правопорушення за обставин, встановлених судом. Показав, що після крадіжки викрадені металеві листи здав на пункт прийому металобрухту, за що отримав 70 гривень, які в подальшому витратив на свої потреби.

За згодою учасників судового провадження на підставі ч.3 ст.349 КПК України суд визнав недоцільним дослідження доказів щодо обставин, які ніким не оспорюються. При цьому суд з'ясував, що обвинувачений правильно розуміє зміст цих обставин, сумнівів у добровільності його позиції немає. Учасникам розгляду справи роз'яснено, що вони в такому разі будуть позбавлені права оскаржувати обставини, які ні ким не оспорювались під час судового розгляду і дослідження яких було визнано судом недоцільним, в апеляційному порядку.

Таким чином суд вважає доведеною вину ОСОБА_1 в умисних діях, що виразилися в таємному викраденні чужого майна (крадіжці) та її його дії вірно кваліфіковані за ч. 1 ст. 185 КК України.

При призначенні покарання обвинуваченому суд враховує ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, особу обвинуваченого, обставини, що пом'якшують та обтяжують покарання.

Кримінальне правопорушення, вчинене обвинуваченим згідно із ст.12 КК України відноситься до кримінальних проступків.

Досліджуючи дані про особу обвинуваченого суд враховує, що ОСОБА_1 раніше не судимий, одружений, має на утриманні неповнолітню дитину, постійне місцем проживання, за місцем проживання характеризується посередньо.

Обставинами, що пом'якшують покарання обвинуваченому, суд визнає щире каяття, активне сприяння розкриттю злочину.

Враховуючи вищевикладені обставини, особу обвинуваченого суд вважає доцільним призначити обвинуваченому ОСОБА_1 покарання у вигляді штрафу у розмірі 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що складає 850 гривень, так як саме таке покарання є необхідним та достатнім для його виправлення та попередження скоєння нових злочинів.

Питання з речовими доказами суд вирішує відповідно до вимог ст. 100 КПК України та вважає необхідним речові докази: два металевих листи залишити в розпорядженні власника ОСОБА_2 .

Керуючись ст.ст. 86, 368-371, 373-374, 392 КПК України, суд

У Х В А Л И В:

ОСОБА_1 визнати винуватим у скоєнні кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст. 185 КК України і призначити йому покарання у вигляді 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що складає 850 гривень.

Запобіжний захід ОСОБА_1 не обирався.

Речові докази: два металевих листи залишити в розпорядженні власника ОСОБА_2 .

Апеляційна скарга на вирок може бути подана через Волноваський районний суд протягом тридцяти днів з дня його проголошення до Донецького апеляційного суду.

Копію вироку суду після його проголошення негайно вручити обвинуваченому та прокурору.

Суддя:

Т.В. Безрук

Справа №	№221/8072/18 15 квітня 2021 року		
Стаття	ч. 1 ст. 185 КК України		
Severity (суть справи)	таємно з паркану подвір'я викрав два металевих листи вагою 52 кг		
Сума грн	644, 80 гривень.		
Обставини, що обтяжують	Не має	Має обставини 1 Не має 2	2
Обставини, що пом'якшують	вину свою в інкримінованому йому злочинні визнав в повному обсязі.	Є обставини 2 Не має 1	2
Особа винного:	ОСОБА_1		
1Працевлаштування	не працюючого	(непрацевлаштований-1, працевлаштований-2)	1
2Сімейний стан	одруженого, маючого на утриманні неповнолітню дитину	Неодруж-1 Одруж-2	2
3Проживання	проживаючого за адресою: АДРЕСА 2	Немає 1 Має 2	2
4Реєстрація	zareєстрованого за адресою: АДРЕСА 1	Немає-1 Має-2	2
5Освіта	з середньою освітою	Немає1 Середня2 Вища3	2
6Характеристика	за місцем проживання характеризується посередньо.	Негативна 1 Позитивна 3 Немає2	3
7Перебування на обліку	Не перебуває	Перебуває 1 Не перебуває 2	2
8Зв'язки	Не має	Кримінальні, громадські є 1 Не має 2	2
9Кримінальна відповідальність	Не має	Є кримінальна 1 Не має 2	2
10Судимість	раніше не судимого	Судимий 1 Не судимий 2	2
Вирок	ОСОБА_1 визнати винуватим у скоєнні кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст. 185 КК України і призначити йому покарання у вигляді 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що складає 850 гривень.		

ВИРОК

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

30 квітня 2021 року

місто Галич

Галицький районний суд Івано-Франківської області у складі головуючого судді Мергеля М. Р., за участю:

секретаря судового засідання Матейко О. С., Фрик Т. В.,

прокурора Кабаля А. І.,

обвинуваченого ОСОБА_1 ,

захисника П`ятківського Р. С.,

розглянув у відкритому судовому засіданні кримінальне провадження, внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань 28.01.2020 під № 12020090140000025, за обвинуваченням

ОСОБА_1 , ІНФОРМАЦІЯ_1 , уродженця с. Дроздовичі Городоцького району Львівської області, проживаючого за адресою: АДРЕСА_1 , не одружений, не працюючий, з технічною освітою, українця, громадянина України, судимого:

- 21 серпня 2009 року Городоцьким районним судом Львівської області за частиною 3 статті 185, частиною 3 статті 187, частиною 1 статті 309 КК України, із призначенням покарання з застосуванням статей 70, 71 КК України у виді позбавлення волі на строк 7 років 6 місяців, з конфіскацією майна. Звільнений 16 лютого 2016 року, у зв'язку з відбуттям покарання;

- 15 березня 2018 року Рогатинським районним судом Івано-Франківської області за частиною 3 статті 185 КК України із призначенням покарання у виді позбавлення волі на строк 1 рік 8 місяців. Звільнений 14 травня 2018 року за відбуттям строку покарання;

- 28.11.2019 Рогатинським районним судом Івано-Франківської області за ч. 3 ст. 185, ч. 1 ст. 162 КК України із застосуванням ч. 1 ст. 70 КК України до покарання у виді позбавлення волі на строк 3 роки 3 місяці, судимість не знята і не погашена;

- 18.02.2020 Галицьким районним судом Івано-Франківської області за ч. 2 ст. 185 КК України із застосуванням статей 70, 71 КК України з призначенням покарання у вигляді позбавлення волі на строк 3 роки 6 місяців,

у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого частиною третьою статті 185 Кримінального кодексу України.

встановив:

ОСОБА_1 вчинив повторно таємне викрадення чужого майна (крадіжку), поєднане з проникненням у приміщення за наступних установлених судом обставин.

02.01.2020 близько 01 години 00 хвилин ОСОБА_1 вирішив піти на автозаправну станцію, що знаходиться по вул. С. Бандери, 38-а, в м. Бурштині, щоб купити сигарети. Проходячи повз огорожене металевим парканом господарство ОСОБА_2 по АДРЕСА_2, обвинувачений вирішив незаконно проникнути на територію указанного господарства та вчинити крадіжку чужого майна. Переконавшись, що поруч нікого немає і за його діями ніхто не спостерігає, переліз через огорожу, опинившись на подвір'ї потерпілого, почав шукати вироби з металу.

ОСОБА_1 підійшов до господарського приміщення, двері якого на той час були зачинені лише на металевий засув, допускаючи, що усередині можуть знаходитись електричні інструменти та інші цінні речі, вирішив незаконно проникнути до указанного приміщення та вчинити крадіжку наявного там майна.

Обвинувачений, діючи умисно, з корисливих мотивів та з метою особистого збагачення, відчинив металевий засув, який не був зафіксований на навісний замок, та незаконно проник усередину приміщення. Діючи умисно, повторно, з корисливих мотивів таємно викрав електричний лобзик марки «Витязь» моделі «ПЛЭ-850» у корпусі синього кольору потужністю 850 Вт та вартістю 383,0 грн, електричний рубанок марки «Диолд» моделі «РЭ-800» у корпусі синього кольору, потужність 800 Вт, вартістю 583,0 грн, електричну дріль марки «ИЭ-1036Э» у корпусі оранжевого кольору вартістю 446,0 грн, ударну дріль марки «Interfool» моделі «WT-0117» у корпусі сірого кольору потужністю 300 Вт, вартістю 343 грн, точильний станок марки «Свитязь» моделі «СТ 20-45» у корпусі синього кольору, вартістю 500 грн.

Указані речі ОСОБА_1 помістив у знайдений у цьому приміщенні мішок, залишивши решту електричних інструментів, які мав намір викрасти через декілька днів, та покинув місце вчинення кримінального правопорушення. У подальшому викраденим майном розпорядився на власний розсуд, у результаті чого заподіяв потерпілому ОСОБА_2 майнову шкоду, яка відповідно до висновку експерта від 19.02.2020 № СЕ-19/109/14/2-89 ТВ/20 становить 2255,0 грн.

Наступного дня, 03.01.2020 у вечірній час ОСОБА_1, знаючи, що у господарському приміщенні потерпілого залишились ще декілька

електричних інструментів , вирішив знову проникнути до указанного господарства та вчинити звідти крадіжку решти електричних інструментів.

04.01.2020 близько 00 годин обвинувачений знову прибув до господарства ОСОБА_2 , де переконався, що поблизу нікого немає і за його діями ніхто не спостерігає, переліз через огорожу, таким чином опинився на подвір'ї. Пішов до господарського приміщення, двері якого на той час були зачинені лише на металевий засув. Діючи умисно, з корисливих мотивів та з метою особистого збагачення, відчинив указаний засув та проник усередину приміщення, звідки таємно викрав фрезер марки «ЭЛПРОМ» моделі «ЭМФ-1550» у корпусі сірого кольору вартістю 765,0 грн, орбітальну шліфувальну машинку марки «Meister craft», моделі «MES 420 E» у корпусі темно-зеленого кольору, вартістю 517,0 грн, стрічкову шліфувальну машину марки «EURO CRAFT» моделі «DS 217», вартістю 733,0 грн, вібраційну шліфувальну машину марки «Свितязь» моделі «СВШ 301», вартістю 290,0 грн, кутову шліфувальну машину марки «ІНТЕРСКОЛ» моделі «УШМ 115/900» вартістю 550,0 грн, мобільний телефон марки «Samsung» серії «Galaxy Ace» моделі «S 5830» без сім-карти, вартістю 400,0 грн.

Указані речі ОСОБА_1 помістив у знайдений у цьому приміщенні мішок та покинув місце вчинення кримінального правопорушення. У подальшому викраденим майном розпорядився на власний розсуд, у результаті чого заподіяв потерпілому ОСОБА_2 майнову шкоду, яка відповідно до висновку експерта від 21.02.2020 № СЕ-19/109/14/2-84 ТВ/20 становить 3255,0 грн.

Таким чином, у період часу з 02.01.2020 по 04.01.2020 ОСОБА_1 таємно викрав з господарського приміщення потерпілого майна на загальну суму 5510,0 грн.

Допитаний в судовому засіданні обвинувачений ОСОБА_1 свою вину у вчиненому визнав, щиро розкався та пояснив, що дійсно вчинив крадіжку повторно з проникненням у приміщення потерпілого ОСОБА_2 . До вчиненого ним кримінального правопорушення ставиться негативно, готовий до покарання, яке просить призначити не дуже суворим. Просив врахувати, що до описаних дій його змусило скрутне матеріальне становище і наявність на утриманні двох неповнолітніх дітей, а він після звільнення не мав роботи.

Потерпілий ОСОБА_2 у своїй письмовій заяві просив, щоб судові засідання у кримінальному провадженні проводити за його відсутності, покази, надані на досудовому розслідуванні, підтримує. Просить призначити обвинуваченому сувору міру покарання.

Оскільки, обвинувачений у судовому засіданні вину визнав, підтвердив викладені в обвинувальному акті обставини та надав суду показання, аналогічні пред'явленому обвинуваченню, які відповідають фактичним обставинам справи і такі ним не оспорюються, за згодою всіх учасників

судового розгляду і відповідно до частини 3 статті 349 КПК України суд обмежив обсяг досліджуваних доказів у цьому кримінальному провадженні, визнав недоцільним дослідження доказів стосовно фактичних обставин справи, які ніким не оспоруються і обмежився допитом обвинуваченого, сумнівів у добровільності та істинності позиції якого у суду немає.

При цьому розгляд провадження провадився стосовно обвинуваченого в межах пред'явленого йому обвинувачення.

Окрім визнання обвинуваченим своєї вини у пред'явленому йому обвинуваченні, його вина повністю доводиться іншими зібраними у справі та дослідженими в судовому засіданні доказами.

- показаннями свідка ОСОБА_3 , який підтвердив придбання у ОСОБА_1 частини викрадених речей.
- рапортом старшого слідчого слідчого відділу поліції від 27.11.2020, у якому зазначено, що у період часу з 25.12.2019 по 05.01.2020 невстановлена особа шляхом відсуву металевого засову, який установлений на дверях приміщення майстерні господарства по АДРЕСА_2 , відчинила указані двері та проникла всередину указанного приміщення звідки таємно викрала електроінструменти (а. с. 153);
- протоколом прийняття заяви ОСОБА_2 від 27.01.2020 про вчинення крадіжки з його господарства (а. с. 154);
- протоколом огляду місця події, про те, що місцем огляду є територія домогосподарства ОСОБА_2 , яке знаходиться по АДРЕСА_2 (а. с.156-158);
- фототаблицями до протоколу огляду місця події, де зображено подвір'я та домоволодіння господарства ОСОБА_2 (а. с. 159-160);
- письмовою заявою ОСОБА_3 від 03.02.2020, у якій останній добровільно видав працівникам поліції електроінструменти, які він купив у ОСОБА_1 (а. с. 161);
- протоколом огляду предмету від 03.02.2020, які були видані ОСОБА_3 (а. с. 162-163);
- постановою від 03.02.2020 про визнання речовим доказом електроінструментів (а. с. 164);
- письмовою заявою ОСОБА_2 , у якій просить передати йому на зберігання повернуті ОСОБА_3 електроінструменти (а. с. 165) ;

- довідкою про витрати на проведення експертизи у кримінальному провадженні від 19.02.2020 № СЕ-19/109/14/2-89ТВ/20, де витрати становлять 1256,08 грн (а. с. 167);

- висновком експерта від 19.02.2020 № СЕ-19/109/14/2-89ТВ/20, де указано, що ринкова вартість інструментів, наданих на дослідження з урахуванням відсоткового зносу станом на 05.01.2020, а саме: електричного лобзика марки «Витязь» моделі «ПЛЭ-850» вартість могла становити 383,0 грн, електричного рубанка марки «Диолд» моделі «РЭ-800» вартість могла становити 583,0 грн, електричної дрилі марки «ИЭ-1036Э» вартість могла становити 446,0 грн (а. с. 167-173);

- довідкою про витрати на проведення експертизи у кримінальному провадженні від 21.02.2020 № СЕ-19/109/14/2-84ТВ/20, де витрати становлять 1570,10 грн (а. с. 178);

- висновком експерта від 21.02.2020 № СЕ-19/109/14/2-84 ТВ/20, де зазначено, що ринкова вартість інструментів наданих на дослідження з урахуванням відсоткового зносу станом на 05.01.2020, а саме: ударного дреля марки «Interfool» моделі «WT-0117» могла становити 343 грн, точильного станка марки «Свитязь» моделі «СТ 20-45» могла становити 500 грн, фрезеру марки «ЭЛПРОМ» моделі «ЭМФ-1550» могла становити 765,0 грн, орбітальної шліфувальної машинки марки «Meister craft», моделі «MES 420 E» могла становити 517,0 грн, стрічкової шліфувальної машини марки «EURO CRAFT» моделі «DS 217», могла становити 733,0 грн, вібраційної шліфувальної машини марки «Свитязь» моделі «СВШ 301» могла становити 290,0 грн, кутової шліфувальної машини марки «ИНТЕРСКОЛ» моделі «УШМ 115/900» могла становити 550,0 грн, мобільного телефону марки «Samsung» серії «Galaxy Ace» моделі «S 5830» без сім-карти могла становити 400,0 грн.

Ураховуючи викладене, суд дійшов висновку про доведення повністю винуватості ОСОБА_1 у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого частиною третьою статті 185 КК України.

При призначенні покарання обвинуваченому ОСОБА_1 суд відповідно до ст. 65 КК України враховує ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, яке кваліфікується за частиною третьою статті 185 КК України, особу винного, який неодноразово судимий, обставини, що пом'якшують покарання, посередню характеристику обвинуваченого за місцем проживання та те, що обвинувачений на обліку у лікарів нарколога та психіатра не перебуває, думку потерпілого про призначення покарання.

Обставинами, що пом'якшують покарання обвинуваченого згідно зі статтею 66 КК України, суд визнає шире каяття, часткове відшкодування завданої шкоди потерпілому.

Обставини, що обтяжують покарання обвинуваченого відповідно до статті 67 КК України, не встановлено.

З урахуванням усіх вказаних обставин суд вважає, що обвинуваченому ОСОБА_1 необхідно призначити покарання у межах санкції частини 3 статті 185 КК України у вигляді позбавлення волі, яке буде достатнім для його виправлення та попередження нових злочинів.

У зв'язку з тим, що ОСОБА_1 вчинив злочин до ухвалення попереднього вироку Галицького районного суду від 18.02.2020, яким його засуджено за ч. 2 ст. 185 КК України до 3 років 6 місяців позбавлення волі, то суд вважає за необхідне призначити йому остаточне покарання за сукупністю кримінальних правопорушень шляхом поглинання менш суворого покарання більш суворим у вигляді позбавлення волі на підставі ч. 4 ст. 70 КК України та в строк покарання зарахувати покарання, відбуте частково за попереднім вироком Галицького районного суду від 18 лютого 2020 року. Початок строку відбування покарання обчислювати з моменту фактичного затримання особи за вироком *Рогатинського районного суду Івано-Франківської області від 28.11.2019* - з 17 січня 2020 року.

Процесуальні витрати на проведення експертизи становлять 2826,18 грн, що підтверджено долученими довідками, і відповідно до вимог частини другої статті 124 КПК України підлягають стягненню з обвинуваченого на користь держави.

Запобіжний захід ОСОБА_1 не обирався.

Цивільний позов не заявлявся.

ОСОБА_1 знаходиться у Державній установі «Івано-Франківська установа виконання покарань № 12» за вироком Галицького районного суду від 18.02.2020.

Питання речових доказів вирішується судом на підставі статті 100 КПК України під час ухвалення судового рішення, яким закінчується кримінальне провадження.

Керуючись статтями 100, 118, 124, 126, 368, 374, 376, 532 КПК України, статтями 66, 67, 70, 185 Кримінального кодексу України, суд

ухвалив :

ОСОБА_1 визнати винуватим у вчиненні злочину, передбаченого частиною третьою статті 185 КК України, та призначити йому покарання у вигляді позбавлення волі на строк 3 (три) роки 8 місяців.

На підставі частин першої та четвертої статті 70 КК України шляхом поглинання менш суворого покарання, призначеного за вироком Галицького районного суду Івано-Франківської області від 18 лютого 2020 року, більш суворим покаранням, призначеним за вироком у цьому кримінальному провадженні, визначити остаточне покарання у вигляді позбавлення волі на строк на строк 3 (три) роки 8 місяців.

У строк покарання за вироком у цьому кримінальному провадженні зарахувати частково відбуте покарання за вироком Галицького районного суду Івано-Франківської області від 18 лютого 2020 року, визначивши початок строку відбування покарання за цим вироком у виді позбавлення волі з часу фактичного затримання за попереднім вироком - з 17 січня 2020 року.

До вступу вироку в законну силу ОСОБА_1 тимчасово залишити в установі попереднього ув'язнення - Державній установі «Івано-Франківська установа виконання покарань № 12».

Стягнути з ОСОБА_1 на користь держави процесуальні витрати на проведення експертиз у розмірі 2826 (дві тисячі вісімсот двадцять шість) гривень 18 копійок.

Речові докази: електричний лобзик марки «Витязь» моделі «ПЛЭ-850» у корпусі синього кольору потужністю 850 Вт, електричний рубанок у корпусі синього кольору, потужність 800 Вт, електричну дріль марки «ИЭ-1036Э» у корпусі оранжевого кольору, які передані на зберігання ОСОБА_2, вважати повернутими вказаній особі.

Вирок набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги, якщо таку скаргу не було подано. У разі подання апеляційної скарги вирок, якщо його не скасовано, набирає законної сили після ухвалення рішення судом апеляційної інстанції.

Учасники судового провадження мають право отримати в суді копію вироку. Копія вироку негайно після його проголошення вручається обвинуваченому та прокурору.

Вирок може бути оскаржено до Івано-Франківського апеляційного суду через Галицький районний суд Івано-Франківської області протягом тридцяти днів з дня його проголошення, а особою, яка перебуває під вартою протягом тридцяти днів з моменту вручення їй копії судового рішення.

Суддя М. Р. Мергель

Справа №	№341/392/20 30 квітня 2021 року		
Стаття	Ч.3 статті 185 КК України		
Severity (суть справи)	таємно викрав електричний лобзик, марки «Витязь» електричний рубанок, електричну дріль, ударну дріль, точильний станок марки «Свитязь»		
Сума грн	2255,0 грн		
Обставини, що обтяжують	Не має	Має обставини 1 Не має 2	2
Обставини, що пом'якшують	вину визнав, часткове відшкодування завданої шкоди потерпілому.	Є обставини 2 Не має 1	2
Особа винного:	ОСОБА_1		
1Працевлаштування	не працюючий	(непрацевлаштований-1, працевлаштований-2)	1
2Сімейний стан	не одружений	Неодруж-1 Одруж-2	1
3Проживання	проживаючого за адресою: АДРЕСА 1	Немає 1 Має 2	2
4Реєстрація	Не має	Немає-1 Має-2	2
5Освіта	з технічною освітою	Немає1 Середня2 Вища3 Технічна 4	4
6Характеристика	посередню характеристику обвинуваченого за місцем проживання	Негативна 1 Позитивна 3 Немає2	3
7Перебування на обліку	Не перебуває	Перебуває 1 Не перебуває 2	2
8Зв'язки	Не має	Кримінальні, громадські є 1 Не має 2	2
9Кримінальна відповідальність	Має	Є кримінальна 1 Не має 2	1
10Судимість	судимий	Судимий 1 Не судимий 2	1

Вирок	ОСОБА_1 визнати винуватим у вчиненні злочину, передбаченого частиною третьою статті 185 КК України, та призначити йому покарання у вигляді позбавлення волі на строк 3 (три) роки 8 місяців. На підставі частин першої та четвертої статті 70 КК України шляхом поглинання менш суворого покарання, призначеного за вироком Галицького районного суду Івано-Франківської області від 18 лютого 2020 року, більш суворим покаранням, призначеним за вироком у цьому кримінальному провадженні, визначити остаточне покарання у вигляді позбавлення волі на строк на строк 3 (три) роки 8 місяців.
-------	--

ВИРОК

Іменем України

30 квітня 2021 року Бородянський районний суд

Київської області в складі: головуючого - судді Стасенка Г.В.,

за участі секретаря судового засідання - Щербакової К.А.,

прокурора - Ковальчук Т.В.,

обвинуваченого - ОСОБА_1 ,

представника потерпілої - адвоката Лазаренко Н.О.,

розглянувши у відкритому судовому засіданні в залі судових засідань Бородянського районного суду в смт Бородянка Київської області кримінальне провадження, внесене до Єдиного реєстру досудових розслідувань за №12019110120000392 від 05 липня 2019 року, про обвинувачення ОСОБА_1 , ІНФОРМАЦІЯ_1 , уродженця с. Городище Менського району Чернігівської області, громадянина України, з професійно-технічною освітою, неодруженого, непрацюючого, який проживає в АДРЕСА_1 , раніше не судимого,

у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 185 КК України,

встановив:

Під час проходження служби у Національній гвардії України військовослужбовець Національної гвардії України - обвинувачений ОСОБА_1 у 2019 році проживав на умовах договору найму в будинку АДРЕСА_2 і, знаходячись за вказаною адресою, у невстановлений час, вирішив вчинити крадіжку грошей в національній та іноземній валюті у значному розмірі, які належали власнику житлового приміщення, шляхом вільного доступу до житлового приміщення та вчинення тотожних дій, тобто мав намір вчинити продовжуване кримінальне правопорушення.

12 травня 2019 року, у невстановлений час, обвинувачений ОСОБА_1 , перебуваючи поза службою, знаходячись на законних підставах в будинку АДРЕСА_2 , таємно викрав грошові кошти ОСОБА_2 в сумі 1100 євро, що за курсом Національного банку України станом на 11 травня 2019 року (2942,9211 грн за 100 євро) складало 32372 грн 13 копійок.

06 червня 2019 року, у невстановлений час, обвинувачений ОСОБА_1 , перебуваючи на законних підставах в будинку АДРЕСА_2 , таємно викрав грошові кошти ОСОБА_2 в сумі 4800 доларів США, що за курсом Національного банку України станом на 06 червня 2019 року (2693,0098 грн за 100 доларів) складало 129264 грн 47 копійок.

04 липня 2019 року, у невстановлений час, обвинувачений ОСОБА_1 , перебуваючи поза службою, знаходячись на законних підставах в будинку АДРЕСА_2 , заволодів банківською картою, яку випущено до поточного рахунку № НОМЕР_1 , відкритого в ПАТ "Державний ощадний банк" на ім'я ОСОБА_3 в рамках договору № 79274626 про відкриття фізичній особі поточного рахунку в національній валюті та його обслуговування від 14 листопада 2014 року, а також аркушами паперу із зазначенням пін-коду банківської карти та наявної на рахунку суми грошових коштів, після чого прибув до банкомату АТ "Ощадбанк" по вул. Енергетиків, 11 в м. Бучі Київської області, де за допомогою зазначеної банківської картки зняв з рахунку та обернув на свою користь грошові кошти ОСОБА_2 в сумі 4000 гривень.

Після цього, в цей самий день, у невстановлений час, обвинувачений ОСОБА_1 прибув до банкомату АТ "Ощадбанк" по вул. Шевченка, 7 в м. Ірпені Київської області, де за допомогою зазначеної банківської картки зняв з рахунку та обернув на свою користь грошові кошти ОСОБА_2 в сумі 4000 гривень.

Таким чином, за період з 12 травня 2019 року по 04 липня 2019 року обвинувачений ОСОБА_1 протиправно, шляхом таємного викрадення заволодів грошовими коштами потерпілої ОСОБА_2 на загальну суму 169636 грн 60 коп., що більше ніж в сто разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, чим спричинив їй значну шкоду.

Допитаний в судовому засіданні обвинувачений ОСОБА_1 винуватим себе визнав повністю, щиро розкався у скоєному і підтвердив викладене. Суду, зокрема, пояснив, що у 2019 році під час проходження військової служби в Національній гвардії України він проживав на квартирі у потерпілої ОСОБА_2 в АДРЕСА_2 і бачив, де потерпіла зберігає свої гроші - під подушкою; 12 травня 2019 року він, скориставшись відсутністю потерпілої, викрав з під подушки 1100 євро, а 06 червня 2019 року - 4800 доларів США; 04 липня 2019 року він викрав з будинку потерпілої банківську картку із записом пін-коду і через банкомати двічі зняв з картки по 4000 гривень; викрадені гроші він витратив на погашення кредитної заборгованості.

Показання обвинуваченого ОСОБА_1 відповідають фактичним обставинам кримінального правопорушення і ніким не оспорується.

В зв'язку з повним визнанням обвинуваченим своєї вини, за згодою учасників судового провадження, дослідження інших доказів визнано судом недоцільним відповідно до ч. 3 ст. 349 КПК України.

За результатами судового розгляду суд вважає, що винуватість ОСОБА_1 у вчиненні інкримінованого йому діяння знайшла своє підтвердження в судовому засіданні.

Кримінально протиправні дії обвинуваченого ОСОБА_1 суд кваліфікує за ч. 3 ст. 185 КК України, як таємне викрадення чужого майна (крадіжка), що завдало значної шкоди потерпілій.

При призначенні покарання суд враховує ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, а також особу обвинуваченого ОСОБА_1, який до кримінальної відповідальності притягується вперше, характеризується посередньо, постійної роботи не має.

Як обставину, що пом'якшує покарання, суд враховує щире каяття обвинуваченого ОСОБА_1.

Як обставину, що обтяжує покарання, суд визнає вчинення кримінального правопорушення щодо особи похилого віку.

На підставі викладеного суд вважає за необхідне призначити обвинуваченому ОСОБА_1 покарання в межах санкції ч. 3 ст. 185 КК України - у виді позбавлення волі.

Водночас, враховуючи тяжкість кримінального правопорушення, обставини його здійснення, приймаючи до уваги щире каяття обвинуваченого, який вперше притягується до кримінальної відповідальності, суд приходить до висновку про можливість виправлення обвинуваченого без відбування покарання і вважає за можливе на підставі ст. 75 КК України звільнити обвинуваченого ОСОБА_1 від відбування покарання з випробуванням, якщо він протягом визначеного судом іспитового строку не вчинить нового кримінального правопорушення і виконає покладені на нього відповідно до ст. 76 КК України обов'язки.

Потерпіла ОСОБА_2 пред'явила до обвинуваченого ОСОБА_1 цивільний позов про відшкодування майнової шкоди в розмірі 180709 грн 70 коп. - з урахуванням курсу валют, встановленого Національним банком України станом на 20 січня 2021 року, та моральної шкоди в розмірі 20000 гривень.

В судовому засіданні представник потерпілої - адвокат Лазаренко Н.О. цивільний позов потерпілої підтримала.

Обвинувачений ОСОБА_1 в судовому засіданні цивільний позов потерпілої визнав повністю.

Оцінюючи досліджені докази, суд вважає, що цивільний позов необхідно задовольнити.

Винуватість ОСОБА_1 в таємному викраденні грошових коштів потерпілої ОСОБА_2, а саме: 1100 євро, 4800 доларів США і 8000 гривень знайшла своє підтвердження під час судового розгляду.

Відповідно до ч. 1 ст. 1166 ЦК України, майнова шкода, завдана неправомірними рішеннями, діями чи бездіяльністю особистим немайновим правам фізичної або юридичної особи, а також шкода, завдана майну фізичної або юридичної особи, відшкодовується в повному обсязі особою, яка її завдала.

З урахуванням курсу валют, встановленого Національним банком України на час пред'явлення позову, розмір завданої ОСОБА_1 майнової шкоди потерпілій ОСОБА_2 становить 180709 грн 70 коп. і ці кошти підлягають стягненню з обвинуваченого на користь потерпілої.

Відповідно до ч. 1 ст. 1167 ЦК України, моральна шкода, завдана фізичній або юридичній особі неправомірними рішеннями, діями чи бездіяльністю, відшкодовується особою, яка її завдала за наявності її вини.

Суд погоджується з доводами потерпілої, що внаслідок кримінально протиправних дій ОСОБА_1 їй була завдана також моральна шкода, яка полягає у душевних стражданнях, яких вона зазнала через викрадення грошей, а тому потерпіла має право на відшкодування моральної шкоди.

При визначенні розміру грошового відшкодування моральної шкоди, суд враховує характер та обставини вчиненого ОСОБА_1 кримінального правопорушення, глибину душевних страждань потерпілої і, зважаючи на вимоги розумності та справедливості, суд вважає за необхідне позовні вимоги потерпілої ОСОБА_2 задовольнити і стягнути на її користь з обвинуваченого ОСОБА_1 на відшкодування моральної шкоди 20000 гривень.

Речові докази: аркуш паперу з пін-кодом і банківську квитанцію необхідно залишити в матеріалах кримінального провадження.

Керуючись статтями 370, 371, 373, 374 Кримінального процесуального кодексу України, суд

ухвалив:

ОСОБА_1 визнати винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 185 КК України, і призначити йому покарання у виді позбавлення волі на строк 4 (чотири) роки.

На підставі ст. 75 КК України звільнити ОСОБА_1 від відбування покарання з випробуванням, якщо він протягом 3 (трьох) років іспитового строку не вчинить нового кримінального правопорушення і виконає покладені на нього обов'язки.

Відповідно до ст. 76 КК України покласти на ОСОБА_1 обов'язки: періодично з'являтися для реєстрації до уповноваженого органу з питань пробації, повідомляти уповноважений орган з питань пробації про зміну місця проживання, роботи або навчання, не виїжджати за межі України без погодження з уповноваженим органом з питань пробації.

Цивільний позов потерпілої ОСОБА_2 задовольнити.

Стягнути з ОСОБА_1 на користь ОСОБА_2 на відшкодування майнової шкоди 180709 (сто вісімдесят тисяч сімсот дев'ять) грн 70 коп. і на відшкодування моральної шкоди 20000 (двадцять тисяч) гривень.

Речові докази: аркуш паперу з пін-кодом і банківську квитанцію залишити в матеріалах кримінального провадження.

На вирок може бути подана апеляційна скарга до Київського апеляційного суду через Бородянський районний суд Київської області протягом тридцяти днів з дня проголошення вироку.

Вирок набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги, якщо таку скаргу не було подано. У разі подання апеляційної скарги вирок, якщо його не скасовано, набирає законної сили після ухвалення рішення судом апеляційної інстанції.

Учасники судового провадження мають право отримати в суді копію вироку суду.

Копії вироку негайно після його проголошення вручити обвинуваченому та прокурору.

Головуючий-суддя Г. Стасенко

Справа №	№ 939/16/21 30 квітня 2021 року		
Стаття	ч. 3 ст. 185 КК України,		
Severity (суть справи)	таємно викрав грошові кошти ОСОБА_2		
Сума грн	129264 грн 47 копійок.		
Обставини, що обтяжують	Не встановлено	Має обставини 1 Не має 2	2
Обставини, що пом'якшують	винуватим себе визнав овністю, щиро розкався у скоєному і підтвердив ікладене	Є обставини 2 Не має 1	2
Особа винного:	ОСОБА_1		
1Працевлаштування	непрацюючого	(непрацевлаштований-1, працевлаштований-2)	1
2Сімейний стан	неодруженого	Неодруж-1 Одруж-2	1
3Проживання	який проживає в АДРЕСА_1	Немає 1 Має 2	2
4Реєстрація	Не має	Немає-1 Має-2	1
5Освіта	з професійно-технічною освітою	Немає1 Середня2 Вища3 Пр.технічна4	4
6Характеристика	характеризується посередньо	Негативна 1 Позитивна 3 Немає2	3
7Перебування на обліку	Не перебуває	Перебуває 1 Не перебуває 2	2
8Зв'язки	Не має	Кримінальні, громадські є 1 Не має 2	2
9Кримінальна відповідальність	Не має	Є кримінальна 1 Не має 2	2
10Судимість	раніше не судимого	Судимий 1 Не судимий 2	2
Вирок	ОСОБА_1 визнати винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 185 КК України, і призначити йому покарання у виді позбавлення волі на строк 4 (чотири) роки. На підставі ст. 75 КК України звільнити ОСОБА_1 від відбування покарання з випробуванням, якщо він протягом 3 (трьох) років		

	<p>іспитового строку не вчинить нового кримінального правопорушення і виконає покладені на нього обов'язки.</p>
--	---